

GAZDASÁGI LAPOK

31. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1908. Augusztus 2.

VIZMENTES
PONYVÁK

HAZAI GYÁRTMÁNY!

VITORLAVÁSZON-
PONYVÁK

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Gyár: LAJTA-SZENT-MIKLÓS (Sopronmegye).

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST, IV. KER., DEÁK FERENCZ-UTCZA 3. SZÁM.

GABONAZSÁKOK

VIZMENTES
SÁTRAK,
KÖPENYEK,
LÓTAKARÓK,
VEDREK, TÖMLÖK.

LEGOCSÓBB
BEVÁSÁRLÁSI
FORRÁS!

MINTÁK ÉS ÁR-
JEGYZÉK INGYEN
ÉS BÉRMENTVE.

UTÁNZATTÓL **SZŐLLŐ** UTÁNZATTÓL
ÓVATIK! ÓVATIK!

sárgaság (clorosis) rákfenésedés (anthracnózis) ellen biztos véde-
kezési szer: Schloesing lecsapott vasoxydos kénpora.

Lisztharmat ellen: Schloesing lecsapott egyszerű kénpora. Burgonya (kolompér) peronosporája ellen: Schloesing permetező bordói pora.

Szöllőfürtperonosporája ellen: Schloesing lecsapott rézgáliczos kénpora. Űszög ellen: Vetőmagok csávázására: Schloesing bordói pora.

Szőlő peronosporája ellen: Schloesing permetező bordói pora.

Szállítás a rendelés vétele napján. — Ajánljuk Schloesing versenyen kívüli — a világon legjobb — permetezőjét, háti kénfújtatóját és kézi kénfújtatóját. Schloesing Frères & Cie részvénytársaság Marseille (Franciaország). — Vezérképviselő Magyarországra részére:

FRANKL ADOLF banküzlete

Budapest, VI., Eötvös-utca 19. — Saját ház. — Telefon 25 - 40.

Megbízható képviselők minden megyében.

Ismertetések, árjegyzékek minden érdeklődőnek készséggel és díjmentesen. Védjegy földgömb. Védjegy Schloesing Marseille.

Eredeti stassfurti

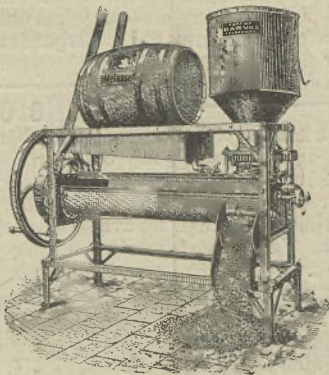
40%-os kálisót és kainitot

valamint az összes egyéb műtrágyákat legolcsóbb áron szállítja

Kalmár Vilmos

a stassfurti kalisyndikátus vezérképviselője

Budapest, VI., Andrásy-ut 49.

Ne vegyünk MELASSE-keverékeket!

Az egyedül megbízható erőtakarmány az, melyet a gazda maga állít elő! Ajánljuk a szabadalmazott, automatikusan adagoló, tetszőleges mennyiségben pontosan keverő „Agrikultura“ melasse-erőtakarmány készítő gépeinket kézi vagy hajtóerőre berendezve! 3-4 waggon áru előállításánál a gép ára már megtérül. Melasse, szárított répaszelet, korpafélék, mindenféle műtrágyák, „Agrikultura“ org. trágya, enyvtelen esontliszt stb. árusítása.

„Agrikultura“ mezőgazdákot ellátó részv.-társ. Iroda és mintatelep: Budapest, V., Zoltán-utca 12. Sürgőnyozim: Oxigen. Telefon: 99-48.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, min-
legolcsóbb foszforsavas mű-
munkákkal és árajánlat-

den növénynek legjobb és
trágyája. — Kivánatra szak-
tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól Minden zsák ólomzárral és és figyeljünk a védjegyre! tartalomjelzéssel van ellátva!

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecsavágók, répvágók, kukoricza-mörzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

AJÁNLIJA:

Szabad. rendszerű „Egyetlen“ magyar lenvető-gépét 27-43 sorral. Szab. „Zala-Drill“ sorvető-gépét. Különleges kukoriczavetőgépeket. Mindennemű gazdasági gépet elsőrangú kivitelben.

Szecska-, répvágó- és ekekéseket minta szerint. — Öntvényeket nagyban.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyár és vasöntőde Nagy-Kanizsán.
Malomépitészet. *** Teljes szivattyuművek.

Pályázatokhoz csak bizonyítvány-másolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

ZSÁK PONYVA KÖTÉL
POLLAK SAMUEL
SZEGED

Alkalmazást keresők.

Földmivessiskolát

végzett, nőtlen, kevés igényű, jó írással egyén megfelelő állást keres. — Czim: Kis Károly, Kemenesmihályfa.

Hirdetmény.

A földmészárosok helyi m. kir. földmivessiskoláján a kétféle tanfolyamát folyó évi szeptember hóban több olya rész en már katonakötelezettségének is eleget tett fiatal ember végzi. kik szeptember hó 15-től kezdve mint botos ispánok, munkafelügyelők, magtárosok és gazdák igen jól alkalmazhatók. Ezen fiatal embereknek kiváló használhatóságát lejobban bizonyítja azon körülmény, hogy az igazgatóság ajánlatára csak azon végzett tanulók számíthatnak, kik szorgalmukkal, becsületes munkával, használhatóságukkal és előmeneteikkel ezt megérdemlik. — Szíves megkereséseket a bér megjelölésével kér az igazgatóság.

Oktober hó 1-re

ispáni, vagy ehhez hasonló nő állást keres 26 éves, r. kath. válású, 8 éves gyakorlattal, földmivess- és középiskolát végzett egyén. Külső és belső munkálatakat, állattenyésztést, tehenészetet, valamint könyvelést és levelezés kellően képes vezetni. Szíves megkeresések 908. sz. alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Elméletileg

és gyakorlatilag képzett **gazdatiszt** önálló vezető és feladatlan állásban. Egy a legjobb hírnévnek örvendő, a magdeburgi körben létező gazdaság élén áll, Magyarországon széleskörű **bizalmi állást** keres. Ajánlatok: **C. T. 90** alatt Haasenstein és Vogler A. G.-hez Magdeburg, czimzendők.

Hirdetmény.

A nagyszentesmihályi (Torontál m.) m. kir. földmivessiskolát a folyó tanévben több olyan kevésigényű, szorgalmas, jó magaviseletű nőtlen és családos egyén végzi, kik nagyon alkalmasak arra, hogy valamely uradalomban vagy gazdaságban a bérsgazdái, kulcsári, magtárosi, munkafelügyelői vagy botosispáni állást méltóan betöltsék; kisebb gazdaságban önálló állásra is alkalmazhatók s az állást már szeptember hóban elfoglalhatják. E teljesen megbízható egyének felfogadására nézve megkeresésre készséggel teszi az ajánlatot a fenti m. kir. földmivessiskola igazgatósága.

Gazdasági intézői,

ispáni állást keres, jelenleg is hasonló állásban lévő okleveles, gyermekora óta gazdaságban nevelkedett, 30 éves, róm. kath., nőtlen gazdatiszt, a mezőgazdaság minden üzemében, könyvvezetésben, gazdasági terep-felmérésben, terrájkok, épülettervek készítésében is teljes jártassággal bír. Állását oly uradalom vagy gazdaságnál óhajja felcserélni, hol megénehet. Czim: X. Y. N. Topolovec. (Poste rest.)

Fiatal

született német, 26 éves, kiszolgált lovaskatona, 3 évi gyakorlattal, jó bizonyítványokra támaszkodva, 1908. október 1-étől mint hivatalnok közvetlenül a főnök mellett állást keres. Ausztria és Magyarország élyben részese. Ajánlatok e czimre: **Lehmann Inspektor, Topper** /Neumark (Deutschland.)

Földmivessiskolát

végzett, 18 éves, kis igényű fiatal ember augusztus 25-től kezdve megfelelő állást keres. Megkereséseket Morocoy Lajos, Tokorcs, u. p. Czeldömök, Vas megye, kéretnek.

Földmivess iskolát

végzett, 35 éves, kis családú egyén megfelelő állást keres. Czim: Csótár Ferencz, Tokorcs, posta Czeldömök.

Jó cselédeket,

szakácsnét, szobaleányt, urasági inast, kertészt, lovaszt, kocsiszt, stb. stb. közvetít helybeli és vidéki urasági házakhoz Várady Márton "Szabó"-féle elhelyezőtintézte Budapest, Muzeum-körút 35., az udvarban.

Vidéki uraságok

figyelmébe! **Házvezetőnek, gazdaszonyok,** nagy választékban előjegyezve és kaphatók Várady Márton elhelyező irodája által, Budapest, Muzeum-körút 35. sz., az udvarban.

Betöltendő állások.

Gazdatiszt

kerestetik város mellett fekvő intenzívben kevelt nagyobb gazdaságba. Pályázóktól megkívántatik, hogy a tehenészethez és tehénvásárláshoz kiválóan értsenek, szintgy tapaszlatukat legyen cukorrépa-termesztésben és gőzekeüzemben. Folyamodványok bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek, Winter Béla Budapest, VI., Király-utca 82. czimre küldendők.

Pályázat.

Haupt-Stummer Lipót Jenő báró tőkés-ujfalui uradalmában egy segédtszti állás szeptember hó 1-től betöltendő. Javadalmazása 1000 korona készpénz, butorozott szoba ágyneműn kívül, fűtés és világítás. Gazd. tanintézetet végzetek, kik a magyar nyelven kívül a német és tót nyelvet is bírják, küldjék be bizonyítvány-másokkal — melyek vissza nem küldetnek — felszerelt folyamodványaikat az uradalmi tisztartóhához Tőkésujfalura, Nyitra megye.

Kulcsárno

kerestetik augusztus 1-re, havi 40 korona fizetéssel és teljes ellátással. Ki már hosszabb ideig ilyen állásban volt, küldje bizonyítvány-másokkal és fényképpel ellátott folyamodványát az Uradalmi Titkárságnak, Alberti-Irsa, Pest megye.

Gazdasági irnok

kerestetik. Megkívántatik gazdasági akadémia vagy felsőbb tanintézet végzettsége. A magyar és német nyelvnek szóban és írásban való bírása. Évi fizetés 1200 korona, lakás, fűtés, szobataritás és világítás. Német nyelven megírott folyamodványok bizonyítványmásokkal felszerelve — melyek vissza nem küldetnek — a Pusztá-Rakonozási uradalomhoz u. p. Pusztá-Ecség küldendők be.

Segédtsztnak

felvétetik augusztus 1-i belépéssel alulírott bér gazdaságban egy szolid, jó házból való keresztény, gazd. akadémiát vagy intézetet végzett fiatal ember. Fizetés meg egyezés szerint. Bizonyítvány-mások küldendők **Bánluzsányi bér gazdaság, Bánluzsány** czimre.

Kerestetik

egy nagyobb bér gazdaságba azonnali belépésre gazdaságban teljesen jártas, megbízható ispán, ki ilyen minőségben már alkalmazva volt. Folyamodni szándékozók küldjék kérvényeiket bizonyítványmásokkal együtt — melyek vissza nem küldetnek — Spitz Géza, Verzár, u. p. Pappfalva, Bihar megye.

Gazdaságomba

azonnali belépésre keresek gazdasági vagy kereskedelmi iskolát végzett, de gazdaságban jártas, nős vagy nőtlen, kisigényű irnokot, akinek szép írása van, gazdasági könyvelés, számvitel és levelezésben több évi gyakorlattal bír, magyarul, esetleg németül is kifogástalanul fogalmaz és az irógépezésben jártas. Sajátkezűleg irt, okmány-másokkal és lehetőleg fényképpel felszerelt pályázatok — melyek vissza nem küldetnek — Pazonyi Elek László Demecser, Szabolcs megye czimzendők.

Őszi szállításra
előjegyezhető

Reitter Oszkár
főkapitány

fajbaromfi-gazdaságában Nagybecskerekén fajtszta telivér baromfiak:

angol emdeni liba	25.—	25.—
sárga orpington	10.—	8.—
fehér orpington	15.—	10.—
pekingi kacsá	10.—	8.—

Allami nagy aranyérmek.
Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kintútelétek, győzelmi díjak. Arad, Budapest I., Budapest II., Bécs, Belgrád, Lovrin, Nagybecskerek, Nagyvárad, Pozsony, Pécs, Pancsova, Szófia, Szatmár, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Zenta.

Istálló-mennyezetek

tökéletes páramentesítésé.

nedves falak

és a Kereses szárazzártétele, szab. "KOSMOS" honyolt asphaltemezsel kitünően bevált.

FELVILÁGOSÍTÁST AD.
GREIF ANTAL, mérnök,
Budapest, VIII., Sajóútcza 10. (TELEFON) (TELEFON)

100 pár díszlőszerszám.

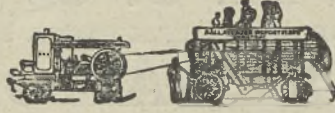
Wien, IX., Trödlerhalle 105. — Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. Nem alkalmas tárgy kicseréltetik.

16 első díjjal és ezüst éremmel kitüntetett

KÁLLAI LAJOS

motorgyárában
Budapest, VI., Gyár-utca 28.
a leghíresebb benzincelocomobil-csépőkészletek kaphatók.

!! Teljes jótállás kitünő cséplésért !!

Ezen motorokat minden gazda hatósági engedély nélkül maga kezelheti.

Használt gépezetek becsereitelnek.

Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

KÁLLAI főleg motor-csépőkészletek bizonyítványok tanúsága szerint kitünő sikerrel működnek az ország minden részében, többek között: **Báró Kemény József** urnál Maros-Németi; **Zeykfalvi Zeyk Dániel** főispán urnál Nagy-Enyed, stb.

Hirdetmény.

A földmészárosok helyi m. kir. földmivessiskoláján f. é. október hó 1-én új tanév nyílik meg. Czélja az iskolának két évi időtartam alatt a tanulóit beiratkozó kis gazda és földmivess, egyáltalán az okszerű mezeti gazdálkodás iránt érdeklődő, 16 éves kort már elért ifjakat oly gazdákká nevelni, kik részint saját birtokukon gazdálkodva, részint pedig mint gazdasági, uradalmi alkalmazottak, a hazának jól képezett, hasznos polgárai legyenek. A tanulóknak félvékenként előre bentlakással járó teljes és jó ellátás czimén 150 koronát kell az iskola házi pénztárába lefizetni. Egyszerű gazdász ruházatról, valamint a csekély kiadású okozó tankönyv és irószerekről a tanuló maga tartozik gondoskodni. A tanulóknak szakcsűrű kiképzéséről és gondos neveléséről az iskola jó hírneve, valamint az állásba menni óhajtó végzett tanulóknak sikeres elhelyezhetése tanuskodik. Bövebb felvilágosítással az iskola igazgatósa szívesen szolgál.

Pannonia szálloda

BUDAPEST,
VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

Eladó

az úrményi uradalomban egy a Mezőgazdák Szövetkezete által importált **telivér berni bika**, négy éves, kisse világos színe miatt. Megtekinthető Tornócon, az uradalmi majorban.

FIEDLER JÁNOS

LENFONÓGYÁRA KOMÁROM.

Vesz nyers lenkórót szál nyereshez, valamint kaszált és géppel csépeltszalammattétés szerinti mennyiségben is az eredeti (pernai) orosz lenmagot.

Világíró szabadságot 18 államban

Stádel-Torkos földmértaliga kapható Stádel gépgyárában, Győrött.

CZÖZBÉLA ESTÁRSÁ BUDAPEST
SZIVATTYÚS ÉS FECSKENDŐ SZPECIALISTÁK
BÁRO ACÉL-UTCA 3.
A VICSZINHÁZ MELLETT

BUZAKORPA

őszi és téli szállításra olcsón beszerezhető **Hirschmann Sándor** gabonakereskedőnél Csáktornyan.

FEHÉRLŐ-SZÁLLÓ étterme

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 15.

Ebéd 75, vacsora 65 kr. — Szélvénnyfizet 10% engedménnyel.

Kitünő magyar konyha, figyelmes kiszolgálással. Földbirtokosok találkozó helye.

Tulajd. **KOLB JÓZSEF,** Csalányi-vendéglő volt főpinczere.

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELV: Hozzunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8 „
Negyed évre	4 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Muzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnyomási jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — y.	551
Tárca. A bánlaki kisasszony. — Bászel Elek.	552
A*salétromkérdésről. — Péterfy Tamás.	552
Dohánymag-termelés, nemesítés és — tenyésztés. — Dumtsa Sándor.	552
Együttes védekezés a szőlő peronosporája és lisztharmata ellen	554
Nevezetes ujtás a Fowler-mozdonyon	554
A cukorrépa értékesítése az eddigi módszerek szerint. — Vidor Kornél.	554
Kérdések és feleletek.	556
Kérdések: Kukoricza után buza. Cs. Gy. — Gyümölcsös létesítése postmegyei homokon. — Vakon születik-e a mezei nyul? F. Gy. — Tözegek rendszerű klozettek. N. B.	
Feleletek: Fák ültetése a birtokhatáron. L. — Libák elhullása. Dr. K-c. — Tyukunk nem tudja a tojást megtojni. Dr. Kukuljevic József. — A kullancs kiirtása a baromfiból. Dr. Kukuljevic.	
Hírek.	557
Apró sahközlemények.	558
A sörárpa helyes kezelése. — Szőlőkarók konzerválása.	

SZEMLE.

(Idő változás. — Takarmányinség az ország egyes részeiben. — A kukoricza és takarmány árpa árák — A sörárpa árák. — A buza árák. — A dohánytermelés válság elé megy. — A kivándorlási ügynökök üldözése.)

Julius 27-ikéig tartott az esős jellegű idő. Ekkor megfordult, épen ujhöld napján és azóta igaz, hogy kánikulai melegünk vannak, de dolgozni lehet. Nem egy vidékre nézve már aggasztó volt a sok eső, nem azért mintha nagyon megázott volna a föld, hanem azért, mert nemcsak naponta esett kevés eső, hanem néha háromszor is napjában. Az esős időszak végével a felhők Oroszország felől jöttek, a mi ritkaság. Csírás gabonáról már bizony lehet beszélni, de szerencsére a jó idő még kellő időben következett be, és a keresztek kiszáradhattak. Az esős időjárás nyomában igen sok vidéken a tarló és gyeplegelők kizöldeltek, s a luczernások újra hajtottak. Legkisebb hatása volt az esőnek a vöröshere tarlókra, a melyek csak hitvány gombjaikat hányták ki, de sarjuval nem bíztatnak. A szüherék sok-

kal üdébbek. A hol el nem késett az eső, ott a kukoricza és krumpli is neki indult. A mitől úgy tartottunk, hogy a kukoricza megsemmisül, az hála az Égnek még sem következik be. Féltermésben bizhatik az ország. A cukorrépák is összeszedték magukat.

Takarmányinségről beszélnek, főleg a dunántúli megyékben. Ez az egész országot fenyegette, de az esős idők javították a helyzetet. Bő viszonyokról azonban az ország többi részeiben nincs szó. Arról regélnék, hogy a Dunántul egy mm. szálas takarmány ára 12 K lenne. Ez abszurdum volna, mert hiszen a póttakarmányokkal, ha még oly drágák is, a takarmányhiány sokkal olcsóbban pótolható. De a takarmányhiányt iminenssé a szalma szüke teszi. Ameddig van a gazdának szalmája és polyvája, és ad az Isten kukoriczát, addig szálas takarmány nélkül is eltudja tartani állatait. Azonban, ha szalma sincs, akkor már igazán nagy a baj. Már pedig az idén nagyon kevés a szalma és ez teszi a takarmánykérdést komollyá. Minthogy pedig Ausztriában is takarmány szüke van, ennél fogva az egész közös vámterület érdeke lenne e takarmány-cikkek kivitelének tilalmazása. Igazán érthetetlen akkor az, hogy miért nem bocsátották ki eddig is már ezt a tilalmat.

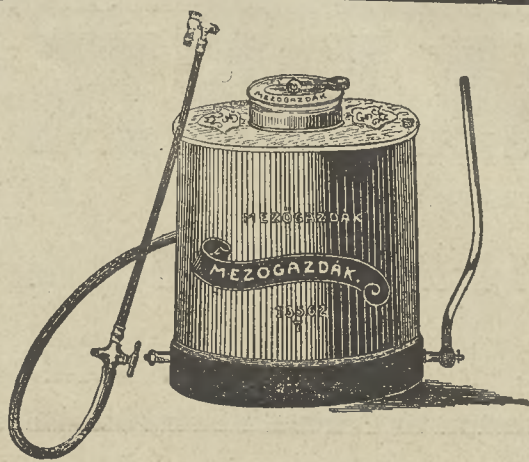
A takarmánytermés helyzete adta meg a takarmány surrogatumok árát. A kukoricza Budapesten 7 korona 50, a takarmány árpa 7 korona 80 és korpá, olajpogácsa ennek megfelelő árban vannak. Ilyen körülmények között a téli tej nem lesz olcsó, sőt további tejdrágulás fog az idén bekövetkezni. A vajra dolgozó tejszövetkezetek pedig krizise jönnek és nagyobb részüket el fog pusztulni. És még csak panamára sem lehet reá mutatni. Nincs segítség! Drága takarmány és olcsó tej meg vaj: gyilkos ellentétek.

A sörárpa helyzete is megváltozott. Ha a takarmány árpa 8 frt körül jár, akkor a sörárpa árának is másnak kell lenni, tényleg emelkedett is a sörárpa ára. A mult szombati bécsi árpátózsden az eladók kijelentették, hogy 2—3 koronával drágábbak, mint tavaly. A vevők erre arcukat elfintorították és azt mondták, hogy így nem vehetnek. De azért csendben mégis vásárolnak, és tudunk esetet, a midőn 9 frt 40-et fizettek a sörárpa vidéken az ideit, a mult esztendeinél jóval vékonyabb árpáért. Ilyen körülmények között a pozsonyi sörárpa vásár az idén kitűnő auspiciummal lesz megtartva. Olyan árhanyatlásokról, mint

némely évben augusztusban, ezuttal szó sem lehet. Vétót mond ennek a takarmányárpa és kukoricza ára és a takarmányozikkek mai árvizonyai.

A buza ára a vidéken 11 frt 30 — és 50 körül forog. A malmok erősen vásárolnak, megszüntették az üzemkorlátozást és teljes erővel örölnek. Készlet a vidéken a mult évről nulla és ott is jól hozzá láttak a fogyasztáshoz. Azt rebesgetik, hogy az országban nagyobb a termés a hivatalosan kimutatottnál. Bár csak így lenne. Hiszen nekünk nincs szükségünk egészen rossz termésre, hogy a gabnavámok hatásának élvezetében legyünk. Magyarország kereskedelmi mérlegei szerint az a kívánatos, hogy az évi 14—16 millió mm. gabonát 10—12 frt körül adhassa el. Csak így lehet az országnak pénze. Nézeteink szerint még 45 milliós termésnél is csak szűken fedezhető a közös vámterület szükséglete. És ha készletek nincsenek, és a surrogatumok is mint kukoricza és burgonya szűken teremnek, akkor még több buza is teremhet a nélkül, hogy árhanyatlás következne be.

A dohánytermelés is nevezetes ága a magyar gazdasági termelésnek és sajnosan kell reá mutatnunk arra, hogy a magyar dohánytermelés válság előtt áll. Nem azért, mert az ideit nyári szárazság a dohányültetvények sorsát nagyon megrontotta, hanem a dohánykertészek miatt, a kik folyton emelik követeléseiket. S minthogy nagyon sok dohánykertész Amerikába vándorolt, a dohánykertészek itt maradt ritkuló tömege diktálhatja az árakat. Sok termelő fölhlaga a dohánytermeléssel, mert ráfizet. Nem törődik azzal, hogy mennyi tőkéje pusztul el a drága dohánypajtákban, hanem egyszerűen fölhlaga a termeléssel. Ép úgy tesznek, mint a répatermelők. A répatermelők azt mondják, hogy addig, a mig a buza 11 frt, ad'ig nincs értelme a répatermelésnek. A cukorgyárak vagy 15—20%-al föl'emelték a répaárakat, csakhogy biztosítsák maguk számára a termelést a változott viszonyok között is. De ennek dacára 50%-át termelőiknek elvesztették. Így járhat a dohányjövődék is, a melyet már régóta nógattak arra, hogy tegye elviselhetőbbé a termelők helyzetét a jobb beváltási árakkal. Nem igen akart engedni, — de most kénytelen lesz vele. Ugy halljuk, hogy a dohányjövődék a termelők javára az új helyzetnek megfelelő engedményeket készülni adni. Ha ez igaz, akkor talán nem fognak üresen maradni a dohánypajták, sőt a mai szörnyű épületfa árak mellett

Ajánljuk nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesített magyar fogatos szőlőpermetezőinket, melyekkel nagy munkaerő és permetező anyag megtakarítás érhető el. — Most megjelent tavaszi, szőlőmivelési árjegyzékünket, szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról kívánatra bérmentve megküldjük.

Mezőgazdák A. jegyű permetező K 40.—

„ B. „ „ „ 34.—

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
BUDAPEST,

V., Alkotmány-utcza 31. sz.

is még találhat új vállalkozókra, a kik nem sajnálják pénzüket ebbe a termelési ágba fektetni.

*

Nagy meglepésünkre szolgál az, hogy a kormány a kivándorlásra csábítás megrendszabályozását a felvidéken most már komolyan veszi. Detektívek keresték ki a mindenféle közvetítőt, és csak is így lehet tenni ezt a jövőben is. Rá lehet jutni a sok rejtett összeköttetésre, csak keresni kell. Így aztán minimumra fog letörpülni a kivándorlás. Csak korábban tették volna!

Á salétromkérdésről.

A mezőgazdálkodás egyik legszükségesebb trágyaneme, a salétrom, negyedszázad óta állandóan emelkedik. Közlebből az a hír járta be a világsajtót, hogy Chilében a salétrom-telepek kiapadóban vannak. Ez a hír általános megdöbbenést keltett a mezőgazdák között, mert hiszen köztudomású, hogy Chilén kívül még csak említésre méltó salétromtelep sincs a földön. Európába 1904. évben 120.000 tonnát 220.000.000 márka értékben hoztak be és ennek $\frac{1}{5}$ részét a mezőgazdaságban használták fel, mint nitrogén-trágyát.

A szakköröket állandóan foglalkoztatja a salétromkérdés megoldása az esetre, ha a chilei salétrom ára — ami már bizonyos — tovább fog emelkedni. A különböző nitrogént pótló anyagok, mint a hus, vér, csontliszt stb. csekély mennyiségüknél fogva sem jöhetnek komoly számításba, mint trágyázásra alkalmas szerves nitrogéntartalmú trágyák. A tömeges nitrogénszükséglet csakis a levegő nitrogénjének kihasználása által volna kielégíthető.

A levegő nitrogénjének kiválasztására a százakra menő találmányok közül csak háromféle eljárás jöhet komoly számításba gyakorlatilag.

1. A levegő nitrogénjének elégetése oxigénnel a villamos szikra által salétromos savvá, illetőleg salétromsavvá.

2. A levegő nitrogénját karbidtermékekkel kötik meg, különösen olyanokkal, amelyek fénoxidnak és szénnek összeolvasztása alkalmas ugyan csak az elektromos kályhában előállanak.

3. A nitrogént szénnek, koksznak, tőzegnek elégetése által úgy nyerik, mint az első

szám alatt jelezve van, azonban az elektromos kályha nélkül, a generátorban oly levegő keverék hozzávezetése által, melyben túlnyomó oxigén fordul elő.

Ezt a három eljárást tárgyalva, az 1-ső módszer kivételére Norvégiában, Notoddenben már létesült egy telep. Nagy vízi erők felhasználásával óhajtották megoldani a salétromkérdést, de az eredmény a legvérmesebb remények mellett is oly csekély — évi 8—9000 tonna termelés, 100.000 lóerő és 50.000.000 márka befektetésnél, — hogy ettől az eljárási módtól a salétromkérdés megoldását nem várhatjuk.

A 2-ik számú eljárás a Frank és Caró-féle eljárás, mely a levegő nitrogénjét alkáli földfém karbidjával tölti meg olyképen, hogy a felhevített kalciumkarbid felett levegőt vezetnek el, amidőn a karbon kiválasztása mellett a nitrogén felszívása absorbeziója áll be. A termelés eredménye a kalciumcyanamid, a melyet »Kalstickstoff«-nak neveztek. A drága elektromos kályhák ezen eljárásnál sem nélkülözhetők és nagymennyiségű vízi erőket köt le az üzem. Ez a termék a növényekre nem közömbös, sőt a fiatal növényfélékre éppen károsan hat. Így aztán ezzel a salétrom nitrogénje gyakorlatilag a mezőgazdaságban nem pótolható.

A 3-ik eljárási mód szerint egy generátor kályhában oxigéndús levegő hozzávezetése mellett szenet, kokszt, tőzeget vagy bármely más égési anyagot 1500—1800 foknál gázzá égetnek. Az izzógázokhoz magas feszültségű vizgőznek vezetése által nagy mértékben állnak elő a nitrogén-oxidok, amelyeket Bender Oszkár potsdami mérnöknek, mint feltalálónak, sikerült megkötni és a szétválás ellen megóvni. Több tanár által megállapított az, hogy ezen eljárás szerint nyert nitrogén-oxidoknak mintegy 30%-os kiaknázása lehetséges. Pufhal dr. és Stavenhagen tanárok kísérletei szerint ezen eljárás szerint 1 tonna salétromsav előállításához $1\frac{1}{2}$ tonna szén használtatott fel. Az egyszerű kályhaberendezés az előbbi kétféle eljárás, nagy vizierő-gyűjté költségével szemben össze sem hasonlíthatók.

10 tonna másodrendű szén elégetése által 24 óra alatt, a Bender-féle eljárás szerint, 85 tonna calciumnitrat és melléktermék gyanánt a nagymennyiségben képződő szén-sav-gázok feldolgozása által 16-8 tonna cseppfolyós szén-sav állítható elő.

A mezőgazdaságban szükséges nitrogénkérdés megoldásánál a 2-ik számú eljárás tárgytalan, mert anyaga mérges a növényekre. A norvég eljárás tulságos drága és ez okból most még szóba sem jöhet. Maradna a 3-ik, a Bender-féle eljárás. Ennél nagy előny, hogy nincs nagymennyiségű vízi erőhöz kötve. Mindenütt előállítható, a hol II. rendű szén (barna szén) vagy tőzeg található, avagy olcsón szállítható. Hazánkban csakis ez utóbbi eljárás volna bevezethető, miért is Darányi földmívelési miniszter ezen salétrom előállítási mód tanulmányozására már is kiküldötte szakközegeit, hogy a magyar gazdákat a megdöbbenően emelkedő chilisalétrom drágaságtól megvédje. A ki pedig felhívta mindezekre Darányi miniszter figyelmét, az Szirmay Ignác dr. jeles vegyészünk volt, ki e kérdés megoldásán szinte egy étvized óta fáradozott és a chilisalétrom-telepek rohamos kiürülése esetére ezen Bender-féle salétrom-előállítási eljárást tartja a magyar gazdák részére a salétrom-kérdés czélszerű megoldásának.

Péterfy Tamás.

Dohánymag-termelés, nemesítés és — tenyésztés.

V. A dohánymag tenyésztése.

A dohánymagtenyésztés terén eddig elért és sajtó útján különféle kiadványokban közölt eredmények ismertetését, tudtommal legközelebb tárgyalva »Früwirth C. Die Züchtung der landwirtschaftlichen Kulturpflanzen, Band III.« című műben találjuk. Ennél jobbat, áttekinthetőbbet erről a témáról és ez idő szerint bárki is, alig nyújthat. Mi sem természetesebb tehát, mint hogy azt követtem, tetemes rövidítésekkel használtam, helyenként pedig egyszerűen magyarra fordítottam.

A Nicotiana különféle faja, fajtája és azok változatai már régi idők óta (1760r-ban Köreuter) korcsosodási kísérletek tárgyává tettek, minthogy a korcsosodás könnyen sikerül, az ujonnan keletkező változat legtöbbször a termékenységet el nem veszti és nehézség nélkül művelhetővé válik.

Egészen újkeletű foglalkozás azonban a dohánymag czéltudatos irányított tenyésztése, mely a bevezető kísérleteken túl még alig haladt. Az idevonatkozó kísérletek hazánkban Kerpely Kálmán (Debreczen), Né-

TÁRCZA.

A bánlaki kisasszony.

Az öreg alsóbozsai és bélkeserűi Csendlaky Ákos cs. és kir. kamarást bizony kicsi hija, hogy a guta nem ütötte, a mikor Hoffmann Jenő szemtelen kérését meghallotta.

— Azért jöttem, méltóságos uram, hogy megkérjem a leányának, Alicenak a kezét.

— Ki maga? Mi maga? Hogy meri maga megkérni alsóbozsai és bélkeserűi Csendlaky Ákos cs. és kir. kamarás, szolgálaton kívüli cs. és kir. huszárszázados, nagybirtokos stb. stb. leányát? — förmedt reá az öreg.

— Azt hiszem ismer engem Méltóságod, hiszen annak idejében, a midőn a szomszéd-ságába kerültem, tiszteletemet tettem itt is, azonkívül állandó üzleti összekötteté-

sekben is állunk; hiszen jól tudja, hogy én a szomszédja, a primási uradalom intézője, Hoffmann Jenő vagyok és azért kérem Alice leányának kezét, mert kölesönösen szeretjük egymást.

Az öreg kamarás félig elfojtott dühében pokoli kaczagásban tört ki.

— Nem rossz, maga a szomszédom, a primási uradalom egyik intézője, más szóval fizetett cselédje. És olyan vakmerő, hogy szemét egy cs. és kir. kamarás leányára meri emelni? Vegye tudomásul Hoffmann ur vagy intéző ur, vagy a mint tetszik, hogy az én leányom soha sem lesz egy egyszerű beamternek a felesége.

Az öreg kamarás hidegen, szó nélkül meghajtotta magát és a szomszéd szobába távozott.

Hoffmann előtt elsötétült a világ és azt sem

tudta, hogy és miképen jutott haza öreg édes anyjához, a ki a háztartását vezette.

Az öreg kamarás ettől a percztől kezdve a legszigorubb felügyelet alá helyezte egyetlen leányát Alicet és kiadta leánya társalkodónőjének, a volt felesége egyik szegénysorsos rokonának, hogy Alicenak ezentul nem szabad a kastélyból egyedül távoznia. Sétalovaglásaihoz is az öreg Pista lovásznak kell őt elkísérnie, a ki az öreg kamarásnak a legmeghittebb és legrégebb cselédje volt, mivel őt az öreg ur még ezelőtt 25 évvel hozta magával a katonaságtól, ahol már akkor is a kutyamosója volt. Végül még lelövással is megfenyegette összes cselédeit, ha a kisasszonynak netalán megszöknie sikerülne.

Természetesen előbb igen heves szóváltás volt apa és leány között. Alice kisasszony kijelentette, hogy ő csak Hoffmann szereti, és abban semmi sem akadályozhatja őt meg,

Uj termésű

biborheremagot
esomós ebirt
baltacimmagot
nyári repczét
fehér herét
őszi árpát
„ bükkönyt
„ borsót

VESZ

legmagasabb
napi árban.

HALDEK

magnagykereskedése

József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítója
Budapest, V., Bálvány-utcza 6. szám.

metországban Behrens, Amerikában Jenkins és Shamel és Olaszországban Leonardo Angelonitól (Siafati) indultak ki. Annak magyarázata pedig, hogy eddig a dohánymag tenyésztésre sehol nagyobb ügyet nem fordítottak az, hogy a dohánytermeléshez szükséges magmennyiség rendkívül csekély, minél fogva a dohánymag tenyésztése jövedelmezőség tekintetében csak negatív eredményt mutathat fel s. így a magánvállalkozást eleve kizárja.

A *Nicotiana tabacum* — melyhez a hegyeslevelű amerikai és a széleslevelű magyar dohányok faj- és fajtaváltozatai (kivételt csak a *Nicotiana rustica* képez) tartoznak — virágkoronája laza állású és elágazó bugázattal bír. A virágzása a dohánytő legmagasabban álló virágjánál indul meg, követve a mellékágakon levő virágoktól és itt is mindenkor felülről lefelé haladva. A virágfakadéskor, a négy portok* egyenlő magasságban áll a bibével, mely a fakadás előtt már fogamzásra kész állapotban van. A megtermékenyítés folyamata pedig akképp megy végbe, hogy egyes, esténként a hegyükön vörösre színesedett bimbók a következő reggel 7 óra tájt, koronájukat lassan megnyitva, a portokból kilépő himpor a bibe szájára száll, onnét a csiratömlőn át a maghonban levő magrügyekhez jut, melyek megtermékenyüléséből a mag fejlődik. A dohánytő teljes elvirágzása 26—34 napot vesz igénybe.

A szabadon virágzó dohánytőnél az önmegtermékenyítés szabály, az idegen megtermékenyítés kivétel. Kényszerített önmegtermékenyítés igen jó hatással van a magtokképződésre, a mag kifejlődésére és a többszöri önmegtermékenyítés után termelt dohányra is. Különféle fajták korcsosodásából keletkezett mag bujább fejlődésű dohánytőt szokott termelni.

Hogy a dohánymag suly szerint miképp oszlik meg a virág koronáján, erről Behrens vizsgálatai ismeretesebbek. Nevezett ugyanis azt találta, hogy 10.000 dohánymag az alsó oldalhajtásokról mindig legkevesebbet nyom; 10.000 dohánymag a középső hajtásokról, könnyebb vagy nehezebb a korona csucsán

* A dohánytő ivarszerveinek anatómiai ismeretét itt feltételeznem kell; azok életműködését is csak futólag érintve emitem fel, de miután utóbbi a tenyésztéssel legszorosabb kapcsolatban áll, azt mellőzni a megértésnek rovására menne, ennél fogva kikerülhetetlen.

hogy felesége ne legyen, és hogy ő volt az, a ki Hoffmann felbízta, miszerint kérje meg apjától a kezét. Ha másképpen nem megy, hát majd megszökik vele.

És a mitől félni lehetett, az be is következett, ugyanis egy héttel arra, hogy Hoffmann a bánlakai kastélyban járt, egy szép nyári napon Pista, a vén huszár, a kisasszony lovát kantáron vezetve, egyedül jött haza.

Az öreg kamarás pattogása és robbanása és a vén Pista keresése már nem segített semmit, mivel Alice kisasszony a vén huszárt kijátszva, gyalogszerrel ment át szíve választottjához.

Csak másnap kézbesített a posta egy pár sornyí írást az öreg kamarásnak:

»Édes papa!

Ne vedd, kérlek, rossz néven, de a szerelem a női fufanggal együtt tultesz a legszigorubb felügyeleten is. Jenónél vagyok és két hét múlva már férj és feleség leszünk.

Kézsókkal, leányod: Alice.

termelt 10.000 dohánymagnál, de mindig nehezebbek, mint az alsó oldalhajtásokról származottak. Általában mondható, hogy a magtokok átlagos sulya a virágkorona felső harmadában nagyobb, mint annak középső vagy alsó részében. A magtok sulya és az abban foglalt mag összsulya pedig a legtöbb esetben párhuzamosan halad.

A dohánymag tenyésztésénél eddig három eljárás alkalmaztatott. Még pedig: nemesítés kiválasztás, nemesítés önkénttermő változások (spontan-variatio) és nemesítés keresztelés által. A kiválasztás általi nemesítés keresztülvitelét többféle akadály nehezíti meg, melyek részint az egy dohánytő után termelt ivadékok nagy számában, részint a dohánytő nagy térszükségletében és végül a szokásos művelési módzatokban (tetejezés stb.) rejlenek. A nemesítés kiválasztás után fogatosítva pedig következőképpen lenne, egy lehetőleg egyöntetű viszonyokat feltüntető és rendes állású dohányültetvényen végrehajtható. Egy ilyen ültetvényen néhány dohánytő megjelölendő, melyek a levelek fejlődési, állása és száma tekintetében a támasztott igényeknek, helyesebben kifejezve, tenyészcélznak megfelelnek. Ezen dohánytőkék virágkoronája lesapkázandó. Az ősz beálltával ezen megjelölt dohánytőkék tenyészidejük tartamára nézve lennének megítélendők és elbírálandók. Miután a mi termelési viszonyaink mellett (késői kiültetés, esős ősz stb.), a koraéó dohány képviseli az előnyösebbet, értékesebbet.

A rá következő évben a kiválasztott dohánytőkék magja használandó fel a rendes ültetéshez; azonban minden egyes dohánytő magja csak külön-külön ágyakban vetve és azokból nevelt palánták külön-külön ültetve lennének továbbtenyészendők. Mert úgy, mint az előző évben, minden egyes dohánytő tulajdonságai azonos eljárással újból megítélendő és elbírálandó. A további években ugyanily eljárás alkalmazandó mindaddig, a míg a dohánytőkék egységes állománya majdnem kizárólagos önmegtermékenyülés útján el nem érte és a folytatólagos kiválasztás is szünetelhet.

Kiválasztott egyes dohánytőkék levelei, a beállt használati érettség idején 4—5 hegylevelnek meghagyásával külön-külön törhető, de egyenlő körülmények mellett és lehetőleg egyidőben szárítandók. A dohánymag csak a felső levelek meghagyása után is még elég

jól beérik; a töről tört levelek pedig a hozamnak összehasonlító kipuhatólását lehetővé teszik, miután a kiválasztás alá vont összes tőkéken a meghagyott levelek száma egy és ugyanaz marad. Ellenben, ha az összes levél töretnék, úgy a magban raktározott és igen fontos szerepet játszó pótanyag tartalma mennyiségben és azzal a mag sulya, csirázási energiája, valamint ellentállóképessége is csökkenne; egy szóval értékének bizonyos hányada veszendőbe menne. Továbbá, miután a bugaállomány felsőbb részében átlag a legsúlyosabb magtokok és magvak fejlődnek, úgy minden dohánymag nyelési eljárásnál czélszerű csupán a virágkorona felsőbb oldalágait meghagyni, a többiekkel ellenben a virágfakadás előtt már eltávolítani.

Végül a kiválasztás második évében tenyésztés alatt álló dohánytőkék szárított leveleinél annak a kérdéseknek kiderítése is már időszerű lehet, hogy a levélhozam, a levélhozam dohánytőkeként, a levélnek állása, száma, finomsága, színe, bordavastagsága, égőképessége stb. miként alakul, illetőleg mily arányban mutatkozik.

Dohányültetvényeken nem ritkán találhatók oly dohánytőkék, melyek levelei, úgy alak, mint egyéb tulajdonságaiknál fogva a többiekétől lényegesen eltérnek. Kivált más vidékről származott dohánymag tünteti fel a keverék teljes összevisszaságát. Közönyösséggel viselkedve már most az iránt, hogy az egyes esetben önkénttermő változással, különböző fajtaváltozatokból származott magkeverékkel vagy korcsosodás útján létrejött elfajtaásokkal állunk-e szemben, ily egyedekből különválasztás és továbbtenyésztés által egy új fajtaváltozat létesítése megkísérélhető, ha az illető egyeden dohánytermelési szempontból értékes eltérések fedeztetek fel. Ily esetben az első évben követendő eljárás teljesen azonos azzal, mely a dohány nemesítésénél kiválasztás útján követendő. A második évben a folytatólagos, rendszeres kiválasztás azonban már feleslegessé válik és csak az egyes utódok közötti kiválasztására szorítkozhatik. Nem felesleges munka azonban az állandóság folytonosságát a következő években is ellenőrizni és nyilvántartani.

A dohánynak keresztelés általi nemesítése régi keletű, elterjedésre nézve pedig gyakorlatilag talán az egyedül használt. A ki a dohányok keresztelésével, korcsosításával behatóan foglalkozni akar, annak a dohány

Hónapokon át dult-fult az öreg kamarás magában, mivel romba látta dólni nagy és szép terveit. Alicenak ő egészen másfajta férjet szánt. Valami nagyállású nagyurat: konzult, magasrangú katonatisztet, szóval valami előkelő és jó családból való férfit, a ki egykoron ősi birtokát fogja örökölni.

És most mindennek vége! Egy gazdatiszt, vagy mi, egy beamter lett az ő veje! Ez lehetetlen és képtelenség!

Szinte forrt a vére, ha rá gondolt.

Alice több ízben tett békítési kísérletet, hogy az öreg urat reábirja, hogy a min változtatni már nem lehet, nyugodjék abba bele. De az öreg kamarás minden közeledést visszautasított, semmit sem akart tudni leányáról és annak férjéről.

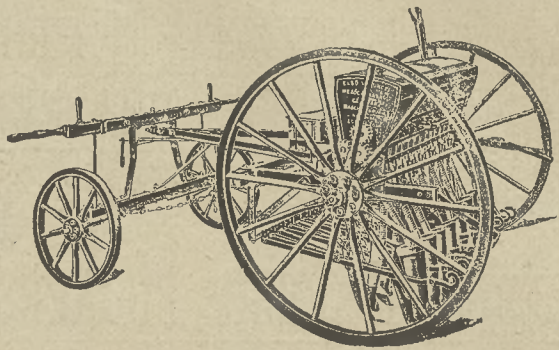
A míg egyszer vagy öt évvel később az öreg kamarás — először leánya eltűnése óta — egy késő őszi nap délutánján, éppen a primási uradalom mellett haladt kocsijával, hogy mielőbb a vasuti állomásra juthasson, amidőn

egyszerre csak az öreg Pista fufangja folytán — a ki már többé nem mint lovász, hanem parádés kocsis gyanánt szolgálta régi gazdáját — a rudas hirtelen oldalra ugrott és a rud erre eltörött.

Éppen a mint javában dult-fult az öreg kamarás mérgében, egy bogárszemű kis fiú szalad hozzá, szakasztott olyan arczoskával, mint a milyen a leányáé volt.

Most volt csak az öreg kamarás igazán megakadva, mivel a kis legény egy-kettőre az öreg kocsijában termelt, a ki mérgében még mindig ott ült; mert nem tudta, hogy mitévő legyen. A legényke csacsogó szavaira azonban ha kőből is lett volna a szíve, meg kellett volna indulnia — önkénytelenül eszébe is jutott elhagyott leánya, és ezen gondolatra könnyek gyűltek szeméibe.

Egy fél órával később hárman haladtak az országúton a vasuti állomás felé az intező uradalmi fogatján. *Bászlet Elek.*

A legjobb vetőgép

a szab. „**LOSONCZI DRILL**”

Magyar gyártmány!

Magyar gyártmány!

Árajánlatokkal és árjegyzékekkel szívesen szolgál

a magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége, Budapest

V. kerület, Váci-körút 32. szám.

systematikájával is tisztában kell lennie, melynek megalapítója Comes * nápolyi tanár volt. A keresztezési eljárás különben elég egyszerű. Azon dohányvirágok, melyek koronájuk felső részén este vöröses színezetet öltenek, azonnal a herélés (a magtokok eltávolítása) műtétje alá vonatnak. A herélés fogatosságát után a virág védőburokkal lesz ellátva és a herélést követő reggelen a virág bibéje a keresztezésre szánt himporral beporozva; a védőburok pedig egy nappal az utolsó keresztezésre használt virágnak elvirágzása után eltávolítva. Keresztezés utáni dohányvirágok finom kötésű hálával burkolva, idegen behatásoktól elszigetelendők.

Dumtsa Sándor.

(Folytatjuk.)

Együttes védekezés a szőlő peronosporája és lisztharmata ellen.

A beaunci szőlészeti iskolában kísérleteket tettek arra nézve, hogy a szőlő peronosporája és lisztharmata ellen együttesen védekezzenek. Tudvalevőleg a peronospora ellen rézgáliczsal, a lisztharmat ellen kénnel szoktunk védekezni akként, hogy a rézgáliczot oldat alakjában permetezzük, a kén pedig poralakban fújtatjuk. Azonban ezt külön-külön kell tenni és a munkabérek mai magassága mellett ez temérdek költségbe kerül.

Érthető tehát az arra irányuló törekvés, hogy ezt a két védekezési módot egyesítsük.

A közönséges kénpor vízben oldhatatlan lévén, a rézgáliczoldattal nem elegyíthető. A kereskedelembe azonban már bevonult *oldékony kén* elnevezés alatt, a kénnek elegye szódaival, melyet csak a vízbe kell dobni és megkapjuk a kénoldatot.

Egy másik összeköttetése a kénnek a *kalium-kéneg*, még pedig az ugynevezett polisulfur, a melyben több tömecs kén van vegyülve egy tömecs kaliummal. Ezt is alkalmazzák Franciaországban a kénpor helyett.

A kísérletek, melyeket a francia szőlősgazdák e két oldható kénvegyülettel végeztek, azon eredménnyel jártak, hogy a szőlőragya és lisztharmat kisebb foku föllépése esetén a rézgáliczoldatokat közösen permetezve, hatékonyak voltak. Ha azonban ezen élődsi gombák föllépése vehemensebb,

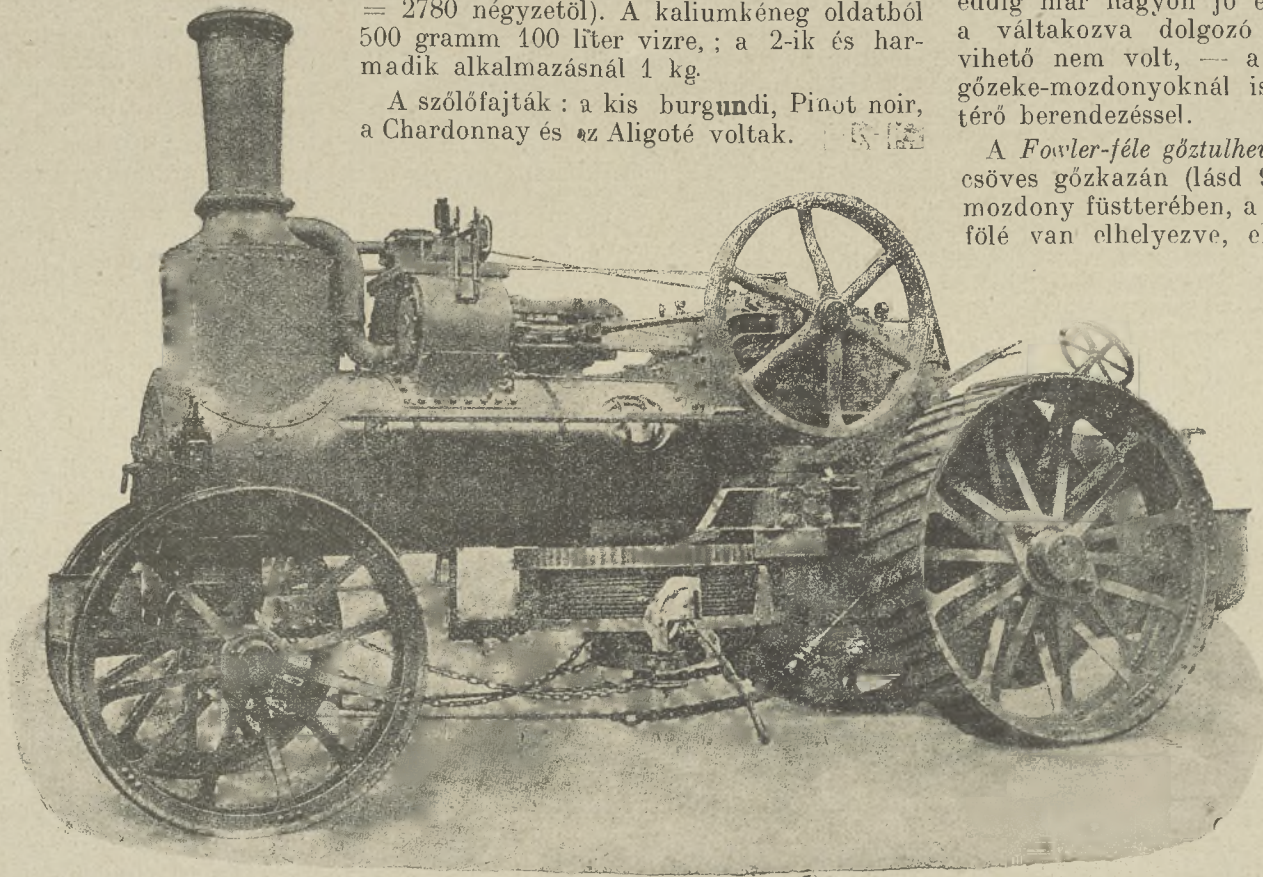
* Monographie du genre *Nicotiana*, Naples 1899.

akkor hatásuk nem kielégítő. Ez volt oka annak, hogy a beaunce-i szőlészeti iskolában kísérletek alá vették ezen oldatokat. És pedig:

1. 8 szőlő sort kezeltek bordói lé és kaliumkénegoldat elegyével.
2. 4 sort eczetsavas rézoxyd (verdet neutre) és külön kénporral.
3. 8 sort bordói lé és oldékony kén elegyével.
4. 4 sort eczetsavas rézoxyd és párolt kénporral külön.
5. 8 sort eczetsavas rézoxyd és kaliumkéneg oldattal együttesen.
6. 4 sort eczetsavas rézoxyd és párolt kénporral külön.
7. 8 sort eczetsavas rézoxyd és oldható kénnel elegyesen.
8. 4 sort eczetsavas rézoxyd és párolt kénnel külön.

A bordói lé és az eczetsavas rézoxyd az első kezeléskor 500 gramm volt egy hektoliter vízre, 2-ik kezeléskor 750 gramm, a 3-ik kezeléskor 1 kg. Az oldható kén 2 kg. 100 liter vízre, a párolt kénből 15 kg. hektáronként (1 hektár = 2780 négyzetöl). A kaliumkéneg oldatból 500 gramm 100 liter vízre; a 2-ik és harmadik alkalmazásnál 1 kg.

A szőlőfajták: a kis burgundi, Pinot noir, a Chardonnay és az Aligoté voltak.

96-ik ábra. Gőztulhevitő berendezés a Fowler-gőzeke mozdonyon.

A mi a szőlő lisztharmatát illeti, a burgundi a fent elősorolt kezelések mindegyikénél megóvottnak látszott, csak itt-ott lehetett látni lisztharmatot.

A Chardonnay-fajta, a mely a lisztharmat iránt érzékenyebb, az elkülönített kezeléssel jobban volt megvédve, mint az együttesen, 3—4-szer kevesebb oidium volt észlelhető, az elkülönített kezeléskor, mint az együttesnél.

Az Aligoté kevésbé volt lisztharmatos a kezelés folytán, mint a Chardonnay, de az együttes kezelés itt is háttérbe szorult a külön kezelés mögött. A mi a szőlőragyát illeti, a

kezelés valamennyi fajtánál hatásos volt, dacára annak, hogy a peronospora föllépte nagyon heves volt.

A kísérletek végeredménye tehát az, hogy az együttes védekezés a szőlőragya és lisztharmat ellen az előadott módokon nem kielégítő. Egyelőre tehát E. Chaucrin, a beaunce-i szőlészeti iskola tanára azt tanácsolja, hogy a szőlősgazdák maradjanak meg az elkülönített kezeléskor, tehát a bordói lével külön permetezzünk és a kénporral külön kénporozzunk.

Nevézetes ujtítás a Fowler-mozdonyon.

A németbirodalmi Gazdasági Egyesület stuttgarti kiállításán John Fowler et. Co. újdonságot mutatott be, a melynek célja a szén- és vizszükséglet csökkentése. Már a compound-henger alkalmazása a gőzekén is nagy haladás volt e téren. Míg a 40 év előtt gyártott mozdonyok csak 7 légköri nyomással dolgoztak, a mostaniak már 14 atmoszférával működnek. A mostani ujtítás abból áll, hogy Fowlernek sikerült a *gőztulhevitést* — a mi a folyton működő gőzgépeknél eddig már nagyon jó eredménnyel járt, de a váltakozva dolgozó gépeknél keresztülvihető nem volt, — a váltakozva dolgozó gőzeke-mozdonyoknál is *behozni*. Persze eltérő berendezéssel.

A Fowler-féle *gőztulhevitő* hengeralakú, álló, csöves gőzkazán (lásd 96. ábrát), a mely a mozdony füstterében, a forraló csövek szintje fölé van elhelyezve, ebben a gőz, a mely

a gőzhengerek felé tódul, a kürtő felé menekvő tüzes gázok által szárítottak és tulhevítették. A tulajdonképeni gőzkazánnak tehát nem képezi most más feladatát, minthogy az eddigi mennyiségben szállítsa a gőzt a hengernek, a szükséges erő kifejthetése végett; ezáltal gőz-megtakarítás áll be, vagyis megtakarítás tüzelőben és vízben. És pedig 25%-ra tehető ez a megtakarítás, a mi nagy dolog.

A cukorrépa értékesítése az eddigi módszerek szerint.

Irta: Vidor Kornél, vegyész.

I.

Körülbelül 15 év óta tart az a viszálykodás, a mely a magyar cukorrépatermelők és cukorgyárosok között dúl és melyben mondhatnánk, mindig a termelő érdekei lettek megrövidítve. Érthető tehát az a gazdatársadalmi mozgalom, a mely az ország összes répatermelőit a január hó 18-án megalakult »Cukorrépa-termesztő Gazdák Orsz. Egyesületé«-ben tömörítette és érdekeiknek megvédése céljából az összes vidéki gazdasági egyesületek részére egyöntetű eljárást dolgozott ki.

**BENZINMOTOROK, GŐZLOKOMOBILOK, UTIMOZDONYOK, GŐZ-
CSÉPLŐGÉPEK, ARATÓGÉPEK, „LŐSONCZI DRILL“ VETŐGÉPEK,
RESICZAI ACZÉLEKÉK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.**

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

V., VÁCZI-KÖRUT 32.

Ez a mozgalom adta meg az impulzust, hogy feltárjam azokat a kevésbé ismert utakat, a melyeken a gazda jobban értékesítheti répáját, mint a cukorgyáraknál és nincs kitéve annak a sok kellemetlenségnek, a melyek a cukorgyári átdadások neve alatt közismeretesek.

A répának cukortartalmát Marggráf András berlini vegyész fedezte fel 1747-ben, aki alkohollal való extrahálás által bizonyította, hogy a répában ugyan az a cukor van, mint a milyen cukrot a cukornádból állítanak elő. Minthogy azonban az emberek már akkor is telve voltak előítéletekkel és miután Marggráf csak tudós volt és nem volt egyszersmind szédelő, — felfedezéseit tanítványain kívül senki sem vette komolyan. Achardot, a berlini akadémia igazgatóját, aki a már-már feledésbe merült felfedezéssel részletesebben foglalkozott, kezdetben kinevették, majd mikor a nádcukorgyártulajdonosok látták, hogy a répacukorgyárak konkurrenciájától komolyan félni kell, meg akarták vesztegetni, hogy álljon félre. Sem a vesztegetések, sem a nagyképi tudósok nyilatkozatai nem tudták megfojtani az eszmét és végre felépült az Első répacukorgyár 1796-ban II. Frigyes Vilmos porosz király 100.000 tallérnyi segítségével Kunern-ben. Ez a gyár oly kezdetleges berendezésű volt, hogy az amugy is csak 4—5% cukrot tartalmazó répából csak igen nagy költséggel tudott cukrot előállítani. Ennek a cukorrépának nem-cukortartalma oly magas volt, hogy az cukorrépának nem is volt nevezhető. Hogy ezt a silány répát rövid idő alatt 18% cukrot tartalmazó cukorrépává tökéletesítették, tisztán I. Napoleon érdeme, a ki 1806-ban elzárta az európai piacot az angol nádcukorimport elől, és kb. 25.000 hektáron répát termeltetett, míg a termelt répacukor feldolgozására 4 állami cukorgyárat építtetett. Ez volt az alapja a francia cukoriparnak, a mely rövid idő alatt annyira fellendült, hogy 1857-ben már 1.000.000 mázsa répát dolgoztak fel, 582 franciaországi cukorgyárban. A cukoripar nagy fellendülésében oroszlámrésze van Vilmorin francia répatermelőnek, a ki a répa cukortartalmát 3—4%-ról 15—18%-ra emelte, a még ma is használatos kiválasztási eljárás szerint. Ő a répából egy-egy szeletkét vágott ki, a melynek cukortartalmát az ő idejében feltalált cukormérővel meghatározta és csak azt használta föl magtermelésre, a melynek legtöbb cukortartalma volt. Így érte el, hogy a nem-cukrok %-a leszállott és a gyárak, melyek időközben Robert Derosne és Howard fölfedezései folytán tökéletesek, mind több és több répát dolgozhattak fel. Hazánkba Tessedik Sámuel hozta be 1797-ben és Szarvason fekvő papi kertjében kezdte a répát tenyészteni és a répát cukorra feldolgozni. Az ő példáját követte Gertinger, a ki Eperjesen, báró Lilien, a ki ercsi-i birtokán, majd József nádor Acsán készítettek cukrot. 1830-ban 9 gyár dolgozott, 1850-ben 12 új gyár keletkezett, 1860-ban pedig 30-al szaporodott a cukorgyárak száma hazánkban. Ez időtől kezdve visszaesés mutatkozik a cukoriparban, mert 1888-ban már csak 11 gyár dolgozott, a többi mind megbukott és a cukoriparban erőt vett a pangás. A termelt répa 1879-ben 5.224.669 métermázsa volt és kisebb-nagyobb ingadozásokkal emelkedett 1888-ig, a mikor is 8.057.027 q. cukorrépát termeltek hazánkban. 1906-ban pedig 23 cukorgyár dolgozott és 22 millió q. répából 3.200.000 q. cukrot állítottak elő. Ma már minden gazda tudja, hogy belterjes gazdálkodás cukorrépa természetű nélkül el sem képzelhető és ott, a hol a földnek tökéletes és észszerű kihasználását szem előtt tartják, ott a répatermesztésre legalább is annyi gondot fordítanak, mint a gabonafélék kultiválására. Ezáltal szaporodik a gazda jövedelme, mert a váltógazdálkodásban a gabonafélék

után nem a mérsékelt jövedelmet hajtó egyéb kapásnövények, hanem a cukorrépa következik, a melynek hozama a gabonafélék hozamát felülmúlja, ha annak értékesítése felől gondoskodik. A répatermelés megköveteli az intenzívebb talajmunkálást és ezért a cukorrépa utónövénye egy jól megmunkált talajba jutván, sokkal jobb termést fog adni. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy a cukorrépa termelését csak ott lehet állandósítani, ahol meglehetősen talajjó utak, nem drága munkaerő és elegendő üzemtőke áll rendelkezésünkre.

A cukorrépa termelését leírni nem szándékozom, de legyen szabad felemlítenem azt az alaptörvényt a répatermelésnek, a melylyel minden termelőnek számolnia kell, hogy a termelés igen intenzív talajmunkálást, sok és gondos ápolást és megmunkálást igényel. A répapalánta ugyászólván kerti miveltést igényel, a melyet komplikál a répatbetegségek és bogarak elleni védekezés.

Azok a kiadások, a melyekkel a répatermelés jár, a talajviszonyok és a termelési eljárás észszerűsége szerint változnak. Pozsonymegyében a hol a répatermelést meglehetősen tökélylyel üzik, a termelés költségei a következők voltak kat. holdanként:

Tarlóbuktatás és mélyszántás kat. holdanként	14.— K
125 kg. 16%-os szuperfoszfát, melyből a répára 60%-ot számítva 5.40 K, az elszórás költségei l.— K	6.40 »
150 q istállótrágya á 50 f., ennek 25%-a	18.75 »
18 kg. vetőmag á 50 fill.	9.— »
Az elvetés költségei	6.— »
Első kapálás egyezés, 2-ik, 3-ik és 4-ik kapálás	34.— »
Kiszedés, tisztogatás és fejezés	26.— »
Szállítás	10.— »
Bér, illetve a föld értékének kamatja	28.— »
Adó és egyéb költségek	3.— »
Forgótőke kamatja és a fizetések	10.— »
Összesen	165.15 K.

A répa termése 130—340 q kat. holdanként. Ha tehát átlag 150 q-t veszünk, úgy olyan átlagot vettünk, a milyen átlagot egyes gazdaságaink 10—15 év alatt elértek, 150 q előállítási költsége, a mint fennebb láttuk, 165.15 K, akkor 1 q előállítása 1.10 K-ba kerül.

A cukorrépa értékesítésének 2 módja van eddig általánosán elterjedve. Az egyik az, hogy a termelő eladja a cukorgyáraknak, a mikor 1.50 K-tól 2.20 K-ig terjedő árt kap érte, aszerint, hogy milyen szerződést sikerült kötni a cukorgyárral. Az alapáron kívül, melyet a cukorgyárak néha a cukor áráról tesznek függővé, a szállított répamennyiség után 40% kilugzott szeletet és méziszapot is kap a termelő. Egy másik módja a cukorrépa értékesítésének, a szeszre való feldolgozás. Az első répaszeszgyárakat Leidenfrost építette Magyarországon és annak elterjedése neki köszönhető. Az értékesítésnek ezt a módját azonban még ma sem méltányolják eléggé hazánkban és ez oka, hogy annak az 500 mezőgazdasági szeszfőzdének, melylyel birunk, csak igen kis része kb. 22 van répa feldolgozására berendezve, melyek közül 2 ipari és a többi mezőgazdasági. Leidenfrost Tódor lévai jószágigazgató agilitásának következménye, hogy néhány mezőgazdasági szeszgyár burgonya feldolgozására szolgáló berendezésével ma már répát dolgoz fel, mert belátták, a mint azt később adatokkal be fogom bizonyítani, hogy a répaszeszgyártás jövedelmezőbb, mint a burgonyaszeszgyártása.

Külföldi példák után szokás nálunk indulni és követünk mindent, jót, rosszat, amit csak a külföldről elsajátíthatunk. De ha Franciaország példáját követjük volna és ha az ottani répaértékesítési módokat megfigyeltük volna, a répa-

szeszgyártás előbbre lenne nálunk. Franciaországban 360 cukorgyár működik. A sajátságos vámügyi viszonyok a gyárakat arra kényszerítették 1902-ben, hogy a beváltási árakat leszozsítsák, de ekkor már 300 mezőgazdasági répaszeszgyárak voltak, a hol 45.000 hektár cukorrépa termését dolgozták föl. A folytonos versengésből, melyet a cukorgyárak és a répaszeszgyárak vvitak, a gazda huzott tehát hasznot, mert az akkori cukorkrisis dacára répáját jól értékesíthette a répaszeszgyárakban. Németországban 399, Belgiumban 121, Oroszországban 268, Ausztriában 240, míg Magyarországon csak 23 cukorgyár van. Szászországban, a répa őshazájában kb. 428.000 hektár, azaz 1.000.000 magyar hold van cukorrépával bevetve. A szász földek átlaga ugyanis a legjobb fekete humuszos föld, a mely foszfor és kálisókban igen gazdag. Összetételénél fogva ugyászólván cukorrépának lettek teremtve. Hozamuk ennél fogva óriási. A szászországi gazdaságok földeiknek 25%-án termelnek cukorrépát 4 éves forgóban. A termelt répának egy részét cukorgyárakban értékesítik, mert a szeszgyárak a híres termései burgonya feldolgozásával vannak nagy részt elfoglalva. Hazánkban a répatermeléssel foglalkozó gazdák legnagyobb része cukorgyáraknak adja el répáját és amint a gyár megbizottja és a termelő aláírta azt a szerződést, a melynek hiányosságai nézetem szerint az összes anomáliáknak az oka, máris ellenségeként állanak egymással szemben. A cukorgyár ugyanis nem a répát, hanem az abban levő cukrot használja fel és hogy mégis a répa mennyiségét fizeti meg, annak az oka a spekuláció. A gazdát ugyanis a szerződés szerűleg kötelezik olyan viszonyok közt termelni a cukorrépát, a mely viszonyok között a répanak inkább cukortartalomban kell gazdagodnia, mint a termés mennyiségének növekednie. Ha már a répát súlya szerint veszi át a gyár, világos, hogy sokkal jobb üzletet csinál, mint a gazda. A cukorgyárosok ezen törekvése abban leli magyarázatát, hogy a 10—11% cukortartalmu répa feldolgozása mellett egyáltalán nem nyernek, de mennél több a cukor %-a, annál könnyebb a feldolgozás és így annál nagyobb a nyereség. Ezt hajtja a cukorgyárosokat arra, hogy hallgatólag beleegyezzenek megbizott átvevőknek visszaélésibe, melyek ellen a gazda majdnem képtelen védekezni. A répatermelők ugyanis, a mint azt igen jól tudni méltóztatik, rayonirozva vannak és a gazda természet csak abban a gyárban veszik meg, a melyhez mint közelebb fekvőhöz be van osztva. Ezek a gazdák azután ki vannak szolgáltatva, a kiküldött átvevőknek, a kiknek természetesen egyedüli törekvésük, hogy »Zustandjuk« legyen. Megtörtént akárhány átvevőállomáson, hogy a szeker tárlásánál 10—15 kg.-mal többet találtak, mint tényleg volt és ha csak 10.000 szekernél követték ezt el, úgy elég csinos hasznot hajtottak a gyárnak. A répát kiszédéskor sohasem lehet tökéletesen megszabadítani a földtől. Innen van azután az, hogy föld cím alatt 5% helyett néhol 10—20, sőt 30%-ot tesznek levonásba az átvevők. A megítélésnél nagy szerepet játszik a személyes ismeretség és a protekció. Egyes éveken még a természet is a gyárosoknak fogja pártját. Az idei évadban például nagy szárazság lévén, a répa nem nőhetett nagygyá, ellenben cukortartalma néhol 19—20%-ig emelkedett. Ha már most figyelembe vesszük, hogy ez által a termés kisebb maradt és hogy a gazda azt az árat kapta a gazdag répájáért, melyet a gyárak 12—15%-os répára kalkuláltak, be fogjuk látni, hogy 5—7 százalék cukrot a gyárak teljesen ingyen kaptak. Hogy ilyen formán a gazda jövedelme igen mérsékelt lesz, az csak természetes, de nem segíthet magán, mert rendszeren adósa a cukorgyárnak az előleggel, a melyet a répa költséges természetű miatt egész év alatt előre kiszéd és mert a rayo-

FONTOS UJDONSÁG! 7—8 munkás megtakarítható!

Szabad. Welger-féle teljesen önműködően kötöző

szalmaprés-elevator.

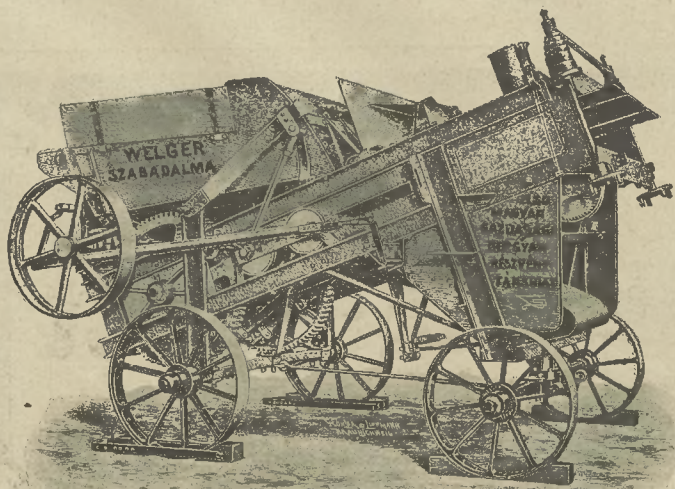
A meglevő mozgony változatlan használata mellett minden cséplőhöz alkalmazható! Összehasonlíthatatlanul czélszerűbb minden más szerkezethöz. A kizárólagos gyártási jog tulajdonosa a magyar korona országaira nézve az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.

Budapest, VI. kerület, Váci-út 19, szám.

PROSPEKTUS KAPHATÓ!

PROSPEKTUS KAPHATÓ!

nírozás kizárja azt, hogy esetleg egy más gyárnak adja el a répát, a hol jobban megfizetnék. Mikor pedig jön az átadás ideje és kifizeti összes adósságait, alig marad gyümölcse egész évi fíradozásának és tünődik azon, hogy hát miért is dolgozott egész évben. És miért van mind ez? Mert a gazdaközönség nem ismeri a répa értékesítésének egyéb módjait. Az esetleges csalásokat meg lehet torolni hatósági beavatkozásokkal, lehet egyes gyárak visszaéléseit felsőbb nyomás által megszüntetni, de a cukorrépatermelők bajai csak akkor lesznek orvosolva, ha a répát az abban foglalt cukor értéke szerint fogják a gyárak megfizetni. Ezért szükséges, hogy a szerződést úgy kössék meg a gazdák, hogy a répa vételére mellett prémiumot kössenek ki. A vétel vonatkozzék például 12—13%-os répara és az azon felül talált cukorpercentek után métermázsánként 5—6 fillér prémiumot kapjon a gazda.

De ne csak a cukortartalmat határozzák meg kísérletileg, hanem a répara tapadt föld százalékat is, mert pontosan felbecsülni a sarat, a mely a répara tapadt, pláne ha véletlenül esik az eső, teljesen lehetetlen. Ha föntieket azután szerződésben fixirozzák, kikötik az előleg kamatját, az átadás idejét és helyét, úgy fölösleges lesz a mag minőségét a trágyázás és talajművelés mikéntjét kikötni, mert minden gazdának saját érdeke lesz, hogy mennél több cukrot termeljen. Hogy a termelők érdekeit a cukorgyárak kapzsisága ellen némiképp megvédjük, 1907. jan. hó 18-án az országnak mintegy 8 répatermesztő egyesülete egy országos szövetségben egyesült és gróf Dessewffy Emil elnöklete alatt a kötelekükbe tartozó répatermesztő gazdákra kötelezőleg kimondották, hogy az átvétel suly és % szerint történjen, annak alapára 2 K és 50% 9%-os szárazanyagot tartalmazó szelet. A gyár 200 hold termelő terület répájának átvételénél köteles saját költségén mérleget felállítani és az átvétel idejét a szövetségek határozzák meg. Vitás esetekben a választott bíróság intézkedik a megvizsgáló-intézet véleménye alapján. Bonifikáció 20 K-ás Auszsig-i jegyzéstől kezdve köteendő ki. Ha e kérdést a cukorgyárosok szempontjából fogjuk fel, sok tekintetben el kell ösmernünk, hogy a gyárak ugyszólván kényszerítve vannak minden lehető elkövetni, hogy jövedelmük gyarapodjék. A cukoriparra ugyis olyan nagy adó nehezedik, hogy annak elviselése mellett igazán nem nagy hasznuk marad a gyárosoknak. A folyton épülő újabb és újabb konkurrens vállalatok versenye, a magas vasuti fuvardíjak, a szállítás alatti lopások, továbbá az Ausztriával kötött szerződéseinkből kifolyó cukorárásés, ugyszólván kényszeríti a gyárosokat a cukorrépa árának leszorítására. Kiadásaik pedig oly sokfélék és oly nagyok, hogy a laikus is beláthatja, hogy a répa cukorgyári értékesítési ára a beváltási ártól nem lehet nagyon messze. Ilyen kiadások Wiener Mosko szerint a következők: A répabevásárlási kiadások, a répa átvételi-, fel- és lerakodási kiadások, a répa elvetési és bevermelési kiadások, a feldolgozási helyiségig felmerülő répaszállítási költségek, a szeletek és méziszap elszállítási költségei, a répa előlegek szenvedő és cselekvő kamatai, a répamag költségei. Az igazgatási kiadások, mint pl. az adók és közterhek, a tisztviselők fizetése és az állandó személyzet bérel az irodai kiadások, a kezelési költségek, utazási kiadások és tiszteldíjak. Az épületek és gépek árának törlesztése, az épületek és gépek biztosítása az épületek fentartási költsége, a gépek és műszerek fentartási költsége, a leltár fentartási és kiegészítési költségei, a vasutak és utak épségben tartásának kiadásai és befektetett tőke kamatai. Technikai kezelési költségek, a tüzelőanyagért, a telítésért, mész, mész, pirszen, tömitési anyagokért, bórárúért és szijakért, olaj, zsír és kenőanyagokért, fonóárúért, különféle csomagolásért, anyagszállításért, heti bérekért, a laboratóriumért, a világításért, az osmoszár-

lának, a fogatszámának, a betegpénztár-számlának, balesetbiztosításért, eladási és bizományjuttalékokért. A kiviteli prémiumra való utánfizetés és az üzemtőke kamatai, továbbá az értékesítés. Ha ezen kiadásokat behelyettesítjük, a gyárak termelési költségeinek átlagát véve figyelembe, úgy azt fogjuk találni, hogy 13—17%-os cukornyeredék mellett a cukorrépának q-át 1.84 K-tól 2.74 K-ig értékesítik a cukorgyárak. Ha tehát a cukorgyárak 1 q répát mint nyers cukrot átlag középértékben csak 2.29 K-ért tudnak értékesíteni, bajosan adhatnak azért többet. Célom, hogy feltárjam azt az utat, a melyen haladva, sokkal jobb áron értékesíthetjük a répát, mint a cukorgyárakban. Ez az ut a repának szeszre való feldolgozására vezet. Ha a répát szeszre feldolgozzuk, sokkal jobban értékesül az, mint a cukorgyárban, de ha keressük azokat a módokat, a hogy a szeszt nem a napiáron, hanem tovább feldolgozva értékesíthetjük, akkor egy mellékparagat vezethetünk be gazdaságunkba, melynek segítségével a répát 8—10-szeres áron értékesíthetjük. A szesznek és így közvetve a repának értékesítése 4-féle módon történik. Az egyik az italok készítése, a másik a világítási célokra való felhasználás, a 3-ik a hajtóerőre való felhasználás motorokban vagy automobilokban, a 4-ik a vegyi iparban való értékesítés. Az elsőről, azt hiszem, fölösleges beszélnem. Elég hangosan beszélnek azok a számok, melyek a Magyarországon egy év alatt alkoholizmusban elhunytak számát jelenti. A második módja a szesz értékesítésének a világításra való felhasználás, melyről Klemp Gusztáv igazgató ur olyan részletes tanulmányt írt a berlini tanulmányutjáról szóló jelentésében, hogy a kérdést teljesen kimerítette. A hajtóerőre való felhasználásról Jalsoviczky Géza tanár ur írt egy kitünő értekezést, míg végre a 4-ik módról legyen szabad nekem egyénhagyó ut dologgal beszámolnom. A répaszezből készült ilyen termékek a következők: A finomított alkohol, az abszolút alkohol, az amilacetat, az amiléter, az eczetéter, az éther, a chloroform, az Alkoholene, a Moto Schnick, a szilárd spiritusz, a spirituszlakkok, a sósborszeszek, az illatszerek, az eczet, a szárított cukorrépa és az aszalt cukorrépa gyökere. A répaszeszgyártást ugyancsak Marggraf fedezte fel és utóda Achard egy 1799. nov. 23-án kelt és III. Frigyes Vilmoshoz intézett levelében a cukorgyártást csak úgy tartja jövedelmezőnek, ha az répaszeszgyártással van egybekapcsolva. Az első önálló répaszeszgyárat cukorgyár nélkül Franciaországban építették, Dubrunfaut-nak a kén-sav használatára és Champonnois-nak az átvágási erjedésre szolgáló szabadalmi alapján és 1854-ben lett az általuk készített répaszesz a párisi tőzsdén először jegyezve. 1880-ban már kb. 500.000 hektoliter alkoholt termeltek Franciaországban a repából. Németországban dr. Gall, Ausztriában Hermann Briem munkájának eredménye, hogy a répaszeszgyártás tökélesedett és végleg meghonosodott. A répaszeszgyártás 4 részből áll. A répa szeletelése, a répalé nyérése, a répalé erjesztése és a kierjedt czeffre ledesztillálása. A szeletelés éppen úgy történik, mint a cukorgyárakban, azért azt nem szándékozom részletezni. A lényerésnek 4 módja használatos: Az egyik szerint a repát repavágó gépekkel finom szeletekre vágjuk és cukorgyári diffúzeurókhöz hasonló szerkezetű, de csak 3—4 hl. ürtartalmú diffúzeurókban kénssavval megsavanyítjuk és meleg vízzel, moslékkal és répaszeletiek cukortartalmát kilugozzuk. A lé tehát olyan lesz, mint a cukorgyárakban, törkölymentes, 7—8° S. sűrűségű. Ezt a levét 9—10 drb. 12—13 hl.-es kádban erjesztik el és a kierjedt czeffré szesz-főzőben ledesztillálják. Az erjedést nemrég még sörélesztő segítségével végezték, de ma már majdnem minden gyárban a Vidor-féle élesztő készí-tési eljárást használják, melynek előnye, hogy a sörélesztő árát, mely évente 2—3000 koronát is kitesz, megtakarítják és az üzem nincs kitéve

az igen gyakran teljesen romlottan megérkezett sörélesztő mellékerjedéseinek. A répaszesz-gyárakban a kilugozott szelet helyettesíti a hízalásra szolgáló moslékot, melyet itt kénssav-tartalma miatt csak a trágyadomb öntözésére használhatunk. A kilugozott szelet a cukorgyári szelettel egyenértékű. A másik eljárás, mely főleg Franciaországban és Ausztriában használatos, a megreszelt répa kipréselésén alapzik. A préselést Dujardin-féle présekkel végzik és kénssavval megsavított levét éppen úgy erjesztik el, mint a diffúziós eljárásnál. A kénssavat a reszelőkre adják. Az eljárás főleg ott előnyös, a hol a szesztermelés megadóztatása a kádak ürmértéke után történik és pedig azért, mert sűrű levét készíthetünk. Ez által munkaerőben és gőzben, de főleg adóban nagy megtakarítást eszközölhetünk. A kipréselt rostok kb. 6% cukrot tartalmaznak, melyet forró moslékkal újra kilugoznak és a főczeffréhez adnak. (Folytatjuk.)

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Kukoricza után buza.

Nyitramegye déli sikkján, a Mátyus-földén, divatba jött buzát kukoricza után vetni. A parasztok a kukoriczát jókor letörlik, a kórót kivágják, a gyökércsutkákat kiszedik, a földet megtrágyazzák és a buzát elvetik. Amde ez a buza korántsem oly szép, mint az ugarok, bükkönyök vagy herék után elvetett buza. Helytelen-e ezen elővetemény, a fent leirt körülmények mellett?

Cs. Gy.

Kérdés. Gyümölcsös létesítése pestmegyei homokon.

Pestmegyei homoki birtokomon jövedelmező, mintegy 12 holdnyi gyümölcsöszt szándékozom létesíteni. A birtok középszerű trágyaerőben van, de imitt-amott futóhomok. Mely gyümölcsfajok és fajták váltak ily talajon be jövedelmezőség tekintetében legjobban? A műtrágyák alkalmazásának mely keveréke ajánlatos és mily távolságokban volnának a gyümölcsfák ültetendők? A sorok között a föld milyen veteményekkel lenne legjobban kihasználható?

A tanyahez vezető 4 méter szélességű gazdasági főutat jegenyefákkal kívánom szegélyezni. Ajánlatos az, avagy magastörzsű gyümölcsfákkal szegélyezzem-e be ezen utat is.

Tisztelettel kérem t. gazdatársaimat, sziveskedjenek gyakorlati tapasztalataikat velem közölni.

Kérdés. Vakon születik-e a mezei nyul?

Vita keletkezett baráti körben, vadásztársak között: vajon a mezei nyul, mint a házinyul, vakon születik-e? Kérem t. gazda-, erdész- és vadásztársaimat, sziveskedjenek e felől felvilágosítani.

F. Gy.

Kérdés. Tőzeges rendszerű klotettek.

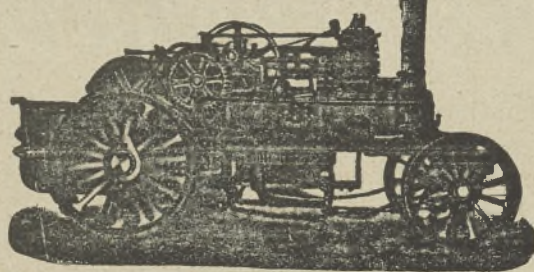
Új építkezésemnél szeretném a tőzeges rendszerű klotettekkel felszerelni egy a saját, mint a gazdasági eselédlakásokat. Tapasztalt gazdatársaimtól kérem, milyen rendszerű tőzeges klotettet tartanak a legjobbnak és hol lehet jó tőzeget kapni?

N. B.

Felelet. Fák ültetése a birtokha áron című kérdésre.

Mindenkinek szabad a tulajdonát képező területen bárhol fákat ültetni. Semmiféle törvény ezt nem korlátozza, bár sokszor tesznek kárt az ültetvények árnyékuk és szétfútó gyökereikkel a szomszédnak. Mindössze annyit tehet a szomszéd, hogy a birtokára áthajló

Boroszló Budapest
Kedvezményes árak
és fizetési feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenziák

Teljes gőzeke-készleteket
és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

ágakat levághatja a maga számára, mert a birtoka fölött levő levegőtér az övé. Ép így kivághatja a birtokára átkalandozó gyökereket is. Egyebet tenni módjában nincs.

L.

Felelet. Libák elhullása czimü kérdésre.

A leírásból ítélve libái gyomorbélgyulladásban hullottak el. A megbetegedés oka lehet meghülés is, ha az állatok nem rendelkeznek kellő istállóval vagy meleg állal, hanem esetleg nyirkos, hideg helyen kell az éjet eltölteniök. Valószínűbbnek látszik azonban, hogy az ocsuban voltak nagyobb számmal mérges növények magvai. Dohos, de mindemellett teljesen épszemű, egészségesnek látszó tengeri szintén súlyos, elhullásra vezető bélgyuladást okozhat. Az, hogy a betegség télen fordult elő, szintén a mellett szól, hogy a takarmány volt fülledt, dohos. Tessék a takarmányt megváltoztatni; s a libák etetésére szántat gyakran szellőztetni, átlapáltatni, hogy meg ne fülledjen.

Dr. K—c.

Felelet. Tyukunk nem tudja a tojást megtojni czimü kérdésre.

A tojásvisszatartásnak kétféle oka lehet. Vagy tulságosan nagy a tojás vagy pedig tojócőgyuladás. Ha csak a tojás nagy volta gátolja a rendes tojási folyamatot, akkor aránylag könnyű a bajon segíteni. A tyuk ha nem tud tojni, rendszerint egymásután többször is felkeresi fészket s ott mindhosszabb ideig erőlködik. Ilyenkor az állatot meg kell fogni, hátára fektetni s olajba mártott tiszta tollal vagy ujjal kloakáját sikamlóssá téve a tojást a has felől gyengéden, vigyázva kitolni. Ha olyan nagy volna a tojás, hogy ez tisztára lehetetlen, akkor meg kell a tojást lékelni. Csakhogy ez kockázatos dolog, mert ha nem sikerül a tojáshéj darabkáit teljesen eltávolítani, a visszamaradó héjrészekék izgatják a tojócsövet s gyuladást okoznak. Legjobb óvszer a megfelelő, nem tulságosan bő táplálék s meleg istálló. Esetleg melegített kendőbe való csavargatás.

A tojócsőgyuladás ismertető jelei: a tojócső végének megduzzadása, puffadt has; a beteg tyuk kloakájából nyálkás anyagot szorit ki. A beteg izgatottan futkos, kloakáját néha a földhöz dörzsöli.

Az adott esetben is valószínű a tojócsőgyuladás; legalább erre vall, hogy a benszorult tojás héján fekete és piros pontok tarkálottak. A prognózis nem nagyon biztató. Legjobb az állatot levágni, ha csak nem valami nagyon értékes példány vagy különös kedvencze a család valamelyik tagjának. A tyuk a benszorult tojást mindenáron ki akarja préselni, ilyenkor megrepedhet a tojócső s az állat menthetlenül elvérzik. Meg lehet próbálni a tojócső, illetve kloaka kiöblögetését kevés terpentinnel kevert meleg vízzel. Olajos befecskendezést. Belsőleg naponta kétszer adható 1—1 kávékanálnyi nyálkás leves, pl. lenmagfőzet s abba 5—10 csepp opiumoldatot lehet tenni. Adható naponta 0.06—0.10 gr. kalomel is, kenyérbe gyurva. A kezelés tartama alatt soványkosztot kell adni s meleg helyről gondoskodni. Ha hamarosan nem mutatkozik javulás, úgy teljesen reménytelen az állapot s a beteget legjobb és leghumánusabb megölni, hogy kínjaitól szabaduljon.

Dr. Kukuljevic József.

Felelet. A kullancs kiirtása a baromfiból czimü kérdésre.

A tyukketreczet tényleg kár volna elégetni. Tessék jól kimosatni, még pedig tüzi fecskendővel, hydranettel v. más efajta fecskendővel. Fődolog, hogy minden hasadékba bizonyos erővel hataljon a víz, hogy az ott meghuzódó kullancsot kimossa rejtekhelyéből. Már a bő locsolás is megtizedeli a kullancsot. Felteszem ugyanis, hogy kullancs alatt az óvantagot, másként tyukpoloskát érti. A jól kiöblögetett tyukketreczet tessék gondosan bemázolni carbolineummal vagy mézstejjel. Én saját baromfiketreczetemet petróleummal kentem be, majd bemeszeltetem. A petróleum azért jobb, mert higabb s jobban beleszivárog a részekbe. Ajánlatos az eljárást mintegy 2 hét múlva ismételni, hogy az esetleg megmenekült vagy még csak ujjalag kikelt élősködők is elpusztuljanak. Ez alkalommal a hozzáférhetőbb réseket tessék gipszszel vagy malterrel, esetleg enyvvel jól betapasztani.

A meglepett baromfit könnyű kinzótól megszabadítani, de meglehetősen unalmas dolog. Egyenkint meg kell fogni s alaposan kibogarászni. Különösen fején, nyakán, bőgye táján s az u. n. püspökfalaton, valamint a láb-szárok felső részén szokott az élősködő rovar, legyen az tetű, óvantag vagy atka, tartózkodni. A meglepett helyet tessék petróleumba mártott ludtollal jól megkenni. A rovar a petróleum érintésére rögtön elpusztul. A tiszta helyeket nem jó bekenni, mert a petróleum nagyon égeti a szárnyas bőrét, olyannyira, hogy csafatokban válik le később s felesleges volna hiábavaló kint okozni az állatnak. Jó tartás mellett a baromfi cseppet sem sínyli meg ezt a procedurát. Egy-két napig busul, aztán minden jó, sőt szebben fejlődik, mert nem szívja vért semmiféle rovar. Ujjonnan vett baromfival már kétizben, tavaly s az idén is behurczták az óvantagot baromfi-állományom közé, de mindkét esetben sikerült a kiirtás.

A kitisztogatott tyukketrecz alját tessék fahamuval behinteni. Az egyrészt ellensége az élősködő rovarnak, másrészt a ganéjjal együtt jó trágyát szolgáltat. Szalma vagy fűrészpórálom jó fészke mindenféle rovarnak; ellenben a tőzeg kitűnő alom. Tessék ezenfelül hamut vagy homokot tenni egy nem nagyon magas falu, de jó széles és hosszú lédába, hogy abban a baromfi kedvére fűrdhessék s nem hiszem, hogy ujjalag ellepné a rovar. Petróleum helyett terpentinszeszt vagy ánzsolajat is lehet használni.

Dr. Kukuljevic.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnok megyében. Az országban közeli két hét óta híresztelt esőzéseknél e vidéken csak is nyoma jelentkezett. Voltak ugyan kisebb néhány milis esők, ezek azonban néhány órára a termés behordását akadályozták, a növényi életnek csekély helyek kivételével mit sem használtak. Tengeriből már mi sem lesz, a krumpliból sem. Tarló földek teljesen ki vannak aszva, legelő rajtuk semmi. Szóval a legnagyobb inség mutatkozik a megye délkeleti részében és a szomszédos Békés és Csongrád megyékben. A megye éjszakai része valamivel szerencsésebb. Ott voltak zivataros esők. Ottan tehát lesz valamennyi tengeri és ha még ezentúl is lesz vala-

mennyi eső, nyári legelőre is van kilátás. Cséplés még folyamatban van. Az eddigi eredmény a reméltnél is rosszabb, a még hátralevőtől sem várható jobb. Jásznagykunszolnok megye 30/VII. 908.

N.

A termés a külföldön. A földmivelségi miniszterhez a cs. és kir. konzuli hivataloktól beérkezett jelentések alapján a külföldi termésről a következőket közlik:

Bulgária. A ruszteszki konzul jelenti, hogy a július 1—15-ig tartó időszak az aratásnak igen kedvezett. Az eddigleartott gabonanemű igen jó minőségű. A termés mennyisége szám szerint még nem állapítható meg, de általánosságban bőnek ígérkezik. A tengeri jól áll, de esőre van szüksége. A filippopoli konzul jelenti, hogy az aratás rendes lefolyása, helyenkint a gabona cséplése is megkezdődött. Az idei termést közepesnek jelzik. Tengeriből jó termést remélnék.

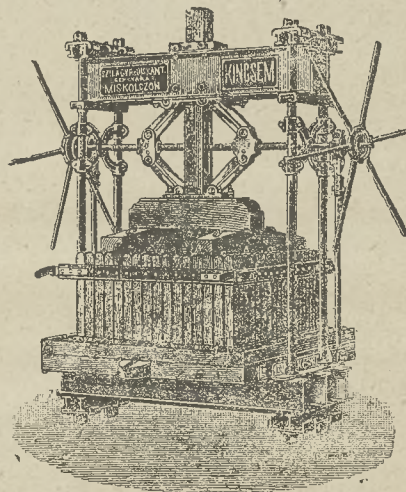
Olaszország. A génuai főkonzul jelenti, hogy a cséplés eredménye úgy Felső-, mint Közép-Olaszországban igen kedvezőnek mutatkozik, míg Dél-Olaszországban és Szardíniában a szárazság a kalász fejlődését hátráltatta. A tengeri és rizsvetés állása az idő szerint igen kielégítő. A zab kis termést adott.

Románia. A galaczi konzul jelenti, hogy a szép időjárás az aratásnak nagyon kedvezett. Helyenkint a cséplést is megkezdették. A tengeri igen jól fejlődött és kedvező időjárás mellett a legszebb kilátással biztat. A szőlő is gazdag termést ígér.

Egyesült-Államok. A newyorki főkonzul jelenti, hogy az őszi búzatermést 75 millió bushellel kisebbre becsülik, mint az 1906. évi termést, de nagyobbak ígérkeznek, mint a mult évi termés. Hivatalos jelentés szerint a tengerivel bevetett terület 100,996.000 acre, acre-onként 27.1 bushelt remélnék, mi együttesen 2,726.000,000 bushelnek felel meg. (A mult évi termés 2,592.320.000 bushel volt. Az idei búzatermést 692,790.000 bushelre becsülik, szemben a mult évi 634,087.000 bushellel. A buza területe a mult évben 45,211.000 acre volt, idei területe pedig 47,461.000 acre.

BORSAJTÓK.

1902. országos gazdasági kiállítás Pozsony I. díj, aranypérem. — 1901. tenesvari kiállítás, I. díj, díszoklevél. — 1906. Nagyvárad, I. díj, díszoklevél.

1902. borsajtó kiállítás Eger, I. díj, díszoklevél és aranypérem. 1907. évi pécsi kiállítás aranypérem és díszoklevél. ARTEFÉKÉK INGYEN.

Legújabb rendszerű könyökszerkezetű „Kossuth”, „Kincsem”, „Hegyalja” és „Aozéloros” a magyar borsajtóművek legkedveltebb borsajtói. — Legújabb Rákóczi-nagyüzemi rendszerű kettős kosaru sajtók, préseléshez. Főelőnye: A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási örökifjítás! A törköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető! — Szőlőzúzó és bogozók! „Villám” legújabb centrifugális bogozó és zuzogó gépek.

Szilági és Diskant gépgyára Miskolczon.

Őszi bükkönnyt, őszi borsót, biborherét, muharmagot, mustármagot

minden mennyiségben állomáson átvéve és kifizetve legmagasabb áron vásárol

Mauthner Ödön

cs. és kir. udv. magkereskedése
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 33. Ajánlatok kéretnek.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület augusztus hó 5-ik napján délelőtt 11 órakor a vármegyei háza nagytermében közgyűlést tart.

A miskolci 1908. évi XI országos sörárpavásár. A Borsodmegyei Gazdasági Egyesület, az O. M. G. E. ugyanis, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, a miskolci Kereskedelmi és Iparkamara és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével karöltve Miskolcra országos sörárpa vásárt rendez. A vásár 1908. évi augusztus hó 24-én, hétfőn a vármegyei háza nagy tanácstermében fog megtartatni. A vásárra csak kicsépelte készáru jelenthető be. Asztalokban, keresztben lévő csépeletlen árpa eladása nem jelenthető be. A vásáron résztvenni óhajtó eladó árpájából legkésőbb augusztus 21-ig faj és minőség szerint mintául 5 kilogrammot tartozik a vásárbizottság címére Miskolc Széchenyi-utca 49. beküldeni. Ezen mennyiségeken kívül az esetben, ha az eladással a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte bizatik meg, ugyanazon mintából a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének címére (Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám) is 4 kilogrammot beküldeni.

Országos sörárpa- és komlókiállítás. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a földmívelésügyi miniszter anyagi támogatásával október 1-től 7-ig Budapestben, az egyesület székházában (Budapest, Köztelek-utca 8.) országos sörárpa- és komlókiállítást rendez. A kiállítás célja, hogy a különböző vidékek sörárpaféléi s az egyes árpafélékkel, valamint komlóval elért termelési eredmények bemutatása által tanulságos összehasonlításokra adva alkalmat, a sörárpa- és komlótermelést és a magnemesítést előmozdítsa. A kiállításon részt vehet minden magyarországi termelő 1908-ban termelt sörárpával és komlóval. Az árpa- és komlóminta a kiállításra legkésőbb szeptember 1-ig küldendő be. Később beérkező mintát a rendezőség kiállításra el nem fogad. A beküldendő árpa mennyisége 9-5 kg. Az árpaminta legalább 50 mm. azonos árpamennyiség több helyéről veendő, s két zacskóba osztandó el, úgy hogy azok mindegyikébe körülbelül 4-75 kg. jusson. Az árpaminta a növénytermelési kísérleti állomás címére, Magyar-Óvárara küldendő, mely a vizsgálatot végezni fogja. A beküldendő komló mennyisége 2 kg., mely legalább 5 mm. azonos, légszáraz komlóból veendő. A komlóminta az O. M. G. E. titkári hivatalának címére (Budapest, Köztelek-utca 8.) küldendő be. A bírálat alapján legjobbnak talált árpa- és komlómintákat pénz-, oklevél-, illetve értéktárgydíjakkal fogják kitüntetni. Díjazás, illetőleg a kiállításon való elhelyezés céljából az árpa és komlómintákat termelési körzetek szerint fogják csoportosítani; a termelési körzetek a következők: a) sörárpánál: 1. Magas-Tátravidék, 2. Nyitra-Vágvidék, 3. Ipoly-Sajó, Hernád-Latorcavidék, 4. Felső-duna és Rába folyók vidéke, 5. Dráva-Sió vidéke, 6. Nagy-Magyaralföld, 7. Szamos-Maros, Küküllő-Oltvidék; b) komlónál: 1. Felvidék, 2. Dunántuli vidék, 3. Bácskai és tiszai síkvidék, 4. Erdély.

A komló állása és piaca a külföldön. Németország. A Nürnbergi cs. és kir. konzul jelent, hogy az előző meleg napok után beállott bőseges esők a komló fejlődését előmozdították és a komlóskertek állapotát Spalt és Hallertau vidékén, valamint Württemberg, Baden, El-

sass és Posenben egyaránt igen jónak jelzik. Ez a terméskilátás a komlópiacra minden üzleti tevékenység beszüntetését eredményezte és valószínűvé tette, hogy úgy mint az előző évben, alacsony árakkal kell számolni. *Angolország.* A londoni cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy az időjárás nagyon kedvezett a komlónak, amely jó termést ígér. Rovarkárok miatt nincsen panasz. A jó terméskilátás következtében a komlópiacz hangulata nyomott, a vevők várakozó álláspontra helyezkednek és angol mázsánként 40-70 shillingnél nem adnak többet. *Amerikai Egyesült-Államok.* A newyorki cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy a komlópiacz lanyhasága és a nyomott árak az Egyesült-Államok komlótermelőit arra bírták, hogy a termőterületet csökkentsék és ezzel a kínálatot kisebbsíték. E nagymérvű területcsökkentés dacára azt hiszik, hogy a komlótermés mégis nagyobb lesz, mint a piac felvenni képes. A komlópiacz alakulására kedvezőtlenül hatott, hogy Amerika sörtermelése az idén több mint félmillió hordóval csökkent s a gyárosok és kereskedők régi készletek fölött rendelkeznek.

Kincstári vetőmag kiadása. *Darányi* földmívelésügyi miniszter elrendelte, hogy a kisbéri, bábolnai, mezőhegyesi és fogarasi ménesbirtokok, valamint a gödöllői m. kir. korona-uradalom gabona és egyéb terménykészletéből az erre alkalmas minőségű mag az alábbi feltételek mellett, vetőmagul mindazoknak a gazdáknak kiadassék, a kik eziránt a birtokok igazgatóságához fordulnak. Az egyes terményeket csak készpénzfizetés mellett engedik át. Az eladási árt Kisbérre, Bábolnára és Mezőhegyesre, valamint Gödöllőre nézve a budapesti tőzsdei, Fogarasra nézve pedig a fogarasi piacra jegyzett árak szerint állapítják meg oly módon, hogy az elszállítás megelőző napon jegyzett árakból szállítási költségre Kisbérre 83 fillér, Bábolnán 60 fillér, Gödöllőn 30 fillér, Mezőhegyesen pedig 100 fillér métermázsánként levonatik, az ily módon megállapított árhoz azonban, mivel jól megrostált vetőmagot engednek át, mindegyik birtokos métermázsánként 2 koronát hozzászámítanak. Egy gazdának egy és ugyanazon gabonanemből 100 mm.-ig, egyéb magból 10 mm.-ig terjedő mennyiség engedtetik át. A vásárolt vetőmag kizárólag csak vetésre fordítható, azért a megrendelő gazda kívánatra, a megrendelés teljesítése előtt, hiteles községi bizonyítvánnyal igazolni tartozik,

hogy a megrendelt vetőmagra tényleg szüksége van. A szállítást a legközelebbi vasuti állomásra mindegyik birtok ingyen, illetve költségfelszámítás nélkül teljesíti, a vasuti szállítási költségeket a megrendelő fél viseli. A szükséges vetőmagra előjegyzéseket is kérhetnek a gazdák az említett uradalmak igazgatóságaitól és pedig őszi gabonára október 1-ig, tavaszra pedig december végéig. Minden előjegyzetett vetőmag métermázsájáért 1 korona előlegül fizetendő.

Szőlőművelőgépbemutató. A Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete által rendezett vidéki gépbemutató sorozatában a negyedik gépbemutatót most tartották meg Sós-tón, Nyiregyháza mellett. A Szabolcsmegyei Gazdasági Egyesület, mely a rendezés munkáját látta el, a Csárik Péter-féle homoki szőlőt jelölte ki a bemutató céljára. A gépbemutató vezetője *Szicszay* Sándor egyesületi titkár volt, a földmívelésügyi minisztert *Fend Károly* központi szőlészeti felügyelő képviselte. A bemutatott nagyszámu fogatos szőlőművelő és permetező eszközök iránt általában nagy volt az érdeklődés.

APRÓK.

A sörárpa helyes kezelése. A Magyar Mal átgazárosok Egyesületétől a következő sorokat kapjuk: Midőn az új német kereskedelmi szerződés oly súlyos akadályokat gördít a magyar árpa és maláta kivitele elé, nem mulasztathatjuk el a magyar gazdaközönseget arra figyelmeztetni, hogy a hazai árpa minősége évről-évre silányabbá válik. Malátagyaráink, a melyek a belföldön termelt különböző árpafajtákat évről-évre rendszeresen feldolgozzák, ezt már hosszabb ideje tapasztalják és a jelenleg okát annak tulajdonítják, hogy gazdáink nem járnak el kellő óvatossággal és szakértelemmel a mag változtatásánál, kicserélésénél, továbbá az árpa cséplésénél és raktározásánál. Különösen ügyelni kell pl. arra, hogy az árpát ne nagyon rövidre csépeljék, nehogy ezáltal a csira megsérüljön. Fontos körülmény továbbá, hogy az árpa száraz és levegős helyen tároltassék és gyakran, ha csak lehetséges, hetenként lapátoltassék. Kerülni kell azt is, hogy az árpa egy helyen hosszabb ideig zsákokban feküdjék, mert így a levegő kellőképp át nem járhatja és könnyen megdohosodik. Fontos ez kivált az első két hónap alatt, míg az árpa fermentálódik. E szabályok betartása első tekintetre talán nem látszik valami nagyon fontosnak, a tapasztalat szerint azonban mindez nagyon is lényegesen befolyásolja az árpa minőségét.

Szőlőkarók konzerválása. A szőlőkarókat évente kiszoktuk venni a tőkék mellől, tétre nyergékbe rakni és tavasszal, a metszés után újra karózzuk. Ez a szokás Európaszerte. A karók földbe kerülő része többé-kevésbé gyorsan rothad, aszerint, hogy fenyő, tölgyvagy akáczkarókat használunk. A legtartósabb az akác- és a boróka-karó. Bármilyen karót használjunk, a földbejutó résznek olyatén kezelése, mely azt a rothadástól megóvja, nagyon kívánatos. Öregeink megszénésítették a karóvégeket és ez határozottan jó módszer is. Franciaországban erre be is vannak sok helyen rendezkedve és e célra külön pörkölő eszközöket használnak, kátrányolajat és petroléumot égetve, erre szolgáló tábort, hordozható kemencékben. Így ezer karó konzerválása mintegy 6 koronába kerül. De ez az eljárás nem olcsó, miért is elhagyják. A karók romlását a fában levő fehérnyanyagok okozzák. Ezeket kell tehát megsemmisíteni, ha jól akarunk konzerválni. A carbolineumos és ehhez rokon bemázolása a karóvégeknek felületes eljárás. Ezt sem

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek idei első sorozata f. é. július hó 5-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti tehérpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdvevényben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál: *

Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály — Gyapjuárverések

Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvizkereskedésben vagy a Szinye-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfrakpart 8.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:

GARVENSWERKE

Központi igazgatás:

Bécs, II., Handelsqual No. 130.

Városi mintaraktár. Garwens W.

Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

lehet ajánlani. Leghatásosabb az áztatás megfelelő oldatokban. Sok szert próbáltak ki, például a kénsavat. Ez megöli a fehérvért, de megtámadja a faanyagot is. E miatt lemondtak róla. Leghatásosabb a *higanyclorid*-oldat. 1%-os ily oldatban áztatott karók elpusztíthatatlanok. Csakhogy ez rettenetes mérég (szerecsika, corrosiv neveken is előfordul) s közönséges emberekre e miatt nem bízható. Legjobb az 5%-os rézgálicz-oldat. Ha ebben félnapig áztatjuk a karókat, azok megszivják magukat és kitűnően konzerválódnak.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

A több rendbeli eső után, mely országszerte esett, a még most vetendő magvakbéli forgalom rendkívüli módon megelénkült. A szárazság folytán néhan apályos esőzés esetére visszatartott szükséglet minden várakozást felülmúlt. Egyes feleségek árai, mint pl. a muhar és mu tármagá a csekély készletek folytán emelkedtek. A tarlórépamagra érkező rendelkezések a megbízható magban mutatózó pillanatnyi hiány következtében egyáltalán el nem intézhető. A most legközelebb piacra kerülő termésként oly rengeteg árákat kérnek a termelők, hogy aligha fog alkura kerülni. Őszi szállításra való őszi borsó iránt már most is nagy érdeklődést mutatnak a gazdák. Annak tudatában, hogy általán keveset hagytak magnak, a termelők ismét főlebb emelték árkövetelésüket, úgy hogy ma már 26-28 koronát fizetnek métermázsánként vidéki álmásonkon. Őszi búkkönyrt és mustárt már magas árákat ígérnek és ennek dacára csak keveset kínálnak belőlük a termelők. Biborhere ára és forgalma változatlan.

Szész.

A szeszüzletben e héten a forgalom kielégítő volt és a szeszarak tartott áron zárulnak.
Finomított szész elkelt adóza 152-162.50 K, adózatlanul 63-63.50 K helybeli gyáraktól és 1/2-1 K olcsóbban vidéki gyáraktól.
Élesztőszesz adóza 160 K, együtt 162 K kelt el nagyban.
Denaturált szész hordóval együtt 53 K-ig kelt nagy-

ban. Uj termelési időszakban tartányarut 44 50 K-ig ajánlották.
Mezőgazdasági szeszgyárak részéről prompt áruban gyér a kínálat, ellenben uj termelési időszakban szállítva jegyzésen alól és fix árbán több tétel zárulva lett.
Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59-60 korona.
Bécsi jegyzés: 61-62 K kontingens nyersszeszért.
Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szész adózva	162	162.50	K
Finomított szész adózatlan	63	63.50	»
Élesztőszesz adózva	161	161.50	»
Élesztőszesz adózatlan	62	62.50	»
Nyersszesz adózva	160.50	161	»
Denaturált szész	53	53.50	»

Készáru-tözsde 1908. július hó 31-én.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:				
Tiszavidéki	75	79	22.80	23.10
"	76	80	22.90	23.30
"	77	81	—	—
"	78	—	—	—
Fehérmegyői	75	79	—	—
"	76	80	—	—
"	77	81	—	—
"	78	—	—	—
Pestvidéki	75	79	22.60	22.90
"	76	80	22.80	23.20
"	77	81	—	—
"	78	82	—	—
Bánsági	75	79	22.80	23.10
"	76	80	22.90	23.30
"	77	81	—	—
"	78	—	—	—
Bácskai	75	79	22.70	23
"	76	80	22.90	23.20
"	77	81	—	—
"	78	82	—	—
Rozs elsőrendű uj	—	—	18.80	18.90
" középminőségű (uj)	—	—	18.60	18.70
Árpa takarmányáru, elsőrendű	—	—	15.40	15.70
" másodrendű	—	—	15	15.40
Köles	—	—	—	—
Zab elsőrendű (uj)	—	—	16.60	16.80
" középminőségű (uj)	—	—	16.20	16.50
Tengeri beföldi	—	—	15.20	15.45
román v. bolgár	—	—	—	—
Repezkáposzta	—	—	32.45	32.70

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonaraktárak gabona és őrlemény forgalmáról és készleteiről.
1908. július 18-tól 1908. július 25-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.*					
Készlet 1908. júl. hó 18-án	40.076	6.695	17.071	63.664	404.677
Betátás 1908. júl. 18-tól 1908. júl. 25-ig	51.688	6.318	4.470	3.449	32.979
Kitátás 1908. júl. 18-tól 1908. júl. 25-ig	37.455	2.165	3.164	14.026	50.561
Készlet 1908. július hó 25-én	54.809	10.848	183.77	52.481	886.995

II. Az 1908. július hó 25-én megállapított készletek részletezése.

A) Nyilvános áruraktárak.	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
Báros	4.225	1.783	101	9.601	147.954
Békéscsaba	573	—	19	105	551
Bereettyújfalu	139	136	—	128	100
Brassó	456	397	439	3.779	4.935
Budapest	4.273	2	498	15.518	119.774
Csáktornya	2.781	516	—	1.168	14.273
Czegled	364	775	1.571	647	2.628
Debrecen	1.264	2.817	969	561	—
Érmihályfalva	493	1.504	177	—	938
Fiume	3.852	261	6.188	9.339	62.304
Kaba	888	107	169	50	36
Karczag	885	—	171	70	200
Kassa	—	—	409	804	—
Kisújszállás	2.816	32	788	332	100
Kisvárda	—	—	—	—	—
Kolozsvár	885	—	—	1.517	671
Marosludas	595	—	34	34	225
Marosvásárhely	—	—	—	—	—
Mátészalka	—	422	—	124	81
Mézstúr	5.483	—	188	62	697
Miskolc	56	—	1.076	695	219
Nagybeaskerek	13.381	102	880	285	1.680
Nagykanizsa	407	742	1.583	1.371	2.747
Nagyszalonta	93	487	184	454	—
Nagyszeben	—	—	—	—	—
Nagyvárad	—	—	—	—	—
Nyíregyháza	—	—	—	—	202
Nyitra	—	—	—	—	—
Pancsova	888	—	448	150	—
Pozsony	—	—	—	—	—
Szarvas	1.863	—	893	311	490
Szatmár-Németi	—	—	—	—	—
Szeged	409	—	—	807	97
Szoboszló	714	15	823	8	28
Szombathely	—	—	—	866	528
Temesvár	—	—	—	—	—
Versecz	5.137	—	89	566	4.326
Sziszek	413	—	—	2.200	12.275
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetkezeti gabonaraktárak.	1.493	750	126	126	967

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Ordódy Lajos.**

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acélöntvény-testekkel, páncél-lemezekkel,
□ acélgerendelyvel,
■ állítható szárakkal, önvezetéssel.

Többvasú ekék.

Finom-, szántás-, csukló- és rét-boronák,
háromtagú és egytagú hengerek,
Superior sorvetőgépek, triórök.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP-ig. Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

AZ ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG FODOR és TÁRSAI

megbízásokat elfogadnak **jármós ökrök, tinók,** sertések, juhok, lovak és egyéb tenyés- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetíti.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Szent-egyház-utca 2. Telefon 311.

A **pekingi kacsatenyészet** a baromfityenyésztés koronája.
Fiatal, 8 napos kacákat szállítok darabonként 1 koronáért, 4 hetes és 1/2 kg. súlyukat a 3 kor.-ért, 7 heteseket 2 kg. súlyukat a 5 kor.-ért, 200 drb 4-5 kgos tenyészkaecsim után. Figyelmes kiszolgálás, nincs rizikó, mert láthatóan esomagolok. A kis kacák jól fejlettek és szép testalkatúak. Az ön 2 és 3 éves tenyészkaecsim tojáshozama évenként 130 darab. Tenyésztőjások az idény előhaladottsága miatt tucatonként 4 korona. Szállítás bérmentve és utánvét mellett. Legnagyobb magyar pekingi kacsa-tenyészet.

Wache filajos, Győr.

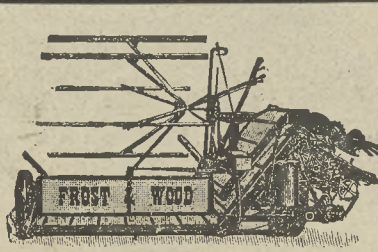
Hosszas mezőgazdasági foglalkozásom alatt gazdasági szakismereteimet a gazdasági gépészettel párosítva, úgy Magyarországon, mint Szlavoniában és Romániában 20 éven át több nagy uradalom berendezése és kezelésével, több rendszerű gőzekék alkalmazásával különböző viszonyok között szerzett tapasztalataimat a nagyérdemű gazdaságközönség szolgálatára értékesíteni óhajtván, megbízások alapján elvállalom:

1. **Gazdaságok felügyeletét;**
2. **Gazdasági üzemtervek készítését és azok keresztülvitelét;**
3. **Gazdasági könyvvezetések berendezését, azok vezetésének ellenőrzését, évszámó számadások elkészítését és gazdasági számadások felülvizsgálatát;**
4. **Gazdaságok értékbecslését és azok vételének és eladásának keresztülvitelét;**
5. **Gazdasági jég- és tűzkár-becsléseket;**
6. **Gazdasági munkagépek: u. m. gőzeke, cséplő, arató, kaszáló stb. gépek szerkezetének a talajhoz való megválasztásának és alkalmazásának gyakorlati ismertetését, előadások, vagy a helyszínen való bemutatások alapján;**
7. **Gazdasági munkákban levő gépek munkavégzésének felülvizsgálatát és**
8. **Gazdasági gépek és szükségletek beszerzését.**

A nagyérdemű gazdaságközönség szives megbízásait kérve, maradok kiváló tisztelettel. Czím: a kiadóhivatalban 962. sz. a.

Kerestetik

haszonbérbe egy 300-tól 500 holdig terjedő birtok. Ajánlatokat e lap kiadóhivatala 964. szám alatt továbbít.

„SIMPLEX”

elsőrendű közkedvelt kitűnően működő, **balra vágó,** négy kévét lerakó, világhírű kévekötő aratógépeket, ugyszintén **marokrakó- és fűkaszáló** gépeket, a világhírű **Kanadai gépgyár** gyártmányait olcsó árbán szállítja a

DÉLVIDÉKI KÖZGAZDASÁGI BANK RÉSZV.-TÁRSASÁG, SZABADKÁN.

Megrendelések eszközölhetők a kizárólagos elárusítónál, az

AGRICULTURA Mezőgazdákat Ellátó R.-T. Budapest, V., Zoltán-utca 12. sz.

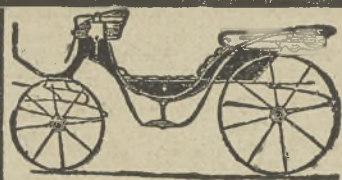
A szab.

acetylen gőzeke- világítási készülék

nagyon olcsóvá teszi az őszi szántást, a gőzeke intenzív kihasználása által. A legtöbb magyarországi uradalom, már évek óta, kiváló eredménnyel használja. Egyedüli gyárosok:

Pick & Salis, Prag,
Havlicek-Platz No. 2.

Az összes gazdasági szerek raktára.

Kocsigyártás.

Budapesti kovács- és kocsigyártó-
ipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucsernok Szövetkezet

BUDAPEST, VII. kerület, Rákóczi-ut 72. szám.
Magyarország legnagyobb kocsi-raktára.

Mamut – óriás – téliárpa.

Kimutatható termés **1800 kg.** mag és nagy szalmamennyiség magyar holdanként. Junius közepén érik. Ár **100 kg.-ként 20.— K.** Szered vasuti állomáson. Utánvétellel szállítatik, zsákok saját árban. Megrendelések: **Kuffler Armin** birtokintézősége, **Farkashida,** Pozsonymegye.

Gőzekék, uti mozdonyok, cséplőgépek hajtásához.

Felvilágosítás- és szakszerű utasítással szolgálunk. Szíves megkeresések: **Zentral-Direction der Österreichischen Berg- und Hüttenwerks-Gesellschaft Teschen, (Osztrák Szilézia)** vagy:

Az Osztrák Bánya- és Kohászati Társaság Magyarországi Képviseletéhez Budapesten, IX. kerület, Üllői-út 25. szám (Köztelek) földszint 3. szám kéretnek.

Teletetésre

elvéllal **60—80 drb** 3—4 éves tinót, akár rész-, akár pedig tartásdíj ellenében. A jóság már **augusztus hó** elején átvételre. Megkereséseket a kiadóhivatal továbbít 990. szám alatt.

Egy teljesen új

kb. 35 tényleges lóerőt kifejtő, szántási, szállítási és cséplési célokra egyaránt kiválóan alkalmas eredeti angol Robey széleskeretű **magánjáró gőzmozgony** és egy 70—100 lóerőt kifejtő Schlick-gyármányu **compound condensatio** stabil gép kedvező ár mellett eladó, azonnal szállítható és raktárromban megtekinthető.

Szücs Ödön

Budapest,
VI., Nagymező-utca 66.

Szénát és Szalmát

VESZEK
a legmagasabb napi áron ifj. **Widder Herman** gabonabizományos
Budapest, V. ker.,
Dorottya-utca 11.

A gazda

tizparancsolatja

szép nyomással, ingyen kapható minden kereskedőnél vagy levélbelileg kérve ingyen és bérmentve postán, **Ubald v. Trnkóczy gyógyszerész**től **Laibach, Krain, Ausztria.**

Birtok, 80 hold, kintűnő termőszőlő, gyümölcsösökkel, hozzá való épületekkel, 20 hold szántó szintén épületekkel, 25 hold erdő szintén épületekkel, terméssel együtt 60.000 koronáért kedvező fizetési feltételekkel, szabadkézből azonnal eladó. **B. Horváth Imre,** Kerekegyháza Pestmegye.

Széna 1000 mázsa eladó.

Balássy Sándor,
Ábránfalva, u. p.
Homoródszentpál,
Udvarhelymegye.

FELTÁRT PERU-GUANO

a trágák királya, szavatolt 7% légeny, 10% vízben oldódó foszforsav, 2% káli **3 éves hatással.**

G. & V. MOREELS
Gand, Belgium.

Vezérképviselőt Magyarország részére:

Frankl Adolf
banküzlete

Budapest, Eötvös-utca 19. sz.
Saját ház. Telefon: 25—40.

10266. sz. 1908.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei Temesvári Szent-Jakab

országos vásár

f. é. augusztus hó 13-ától bezárólag **augusztus hó 17-éig** fog megtartatni. Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra augusztus hó 13-ától, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve **meg van engedve.**

Temesvárott, 1908. július 10.

A városi főkapitányságtól:
Beé Ferencz,
főkapitány.

RAPID kézi műtrágyaszóró készülék.

Ezen **műtrágyaszóró-készüléket**

Fischl V. gazdasági intéző ur szakszerű kísérletezés után találta fel. — A régi szokásos **kézi szórással** szemben előnye, hogy a **munkás kezét és ruháját nem támadja meg**; a használatban levő nagy gépekkel szemben előnye az **olcsó ár,** egyszerű kezelés s hogy **egy ember naponként 7—8 holdat,** vetőlépésben haladva, kényelmesen beszórhat. A beállítható szórókanál által az **elszórandó mennyiség pontosan szabályozható.** Ára Budapesten darabonként **60.— K.** Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk.

WEISZ JAKAB
a szabadkai műtrágya-gyár képviselője
Budapest, V., Lipót-körut 7.

szabályozható szórókanálal.

Gazdasági intéző,

aki a bécsi Bodenkultur-intézetet végezte, 31 éves, a német, cseh és keveset a magyar nyelvet is érti, kintűnő gyakorlattal bir, kiterjedtebb batáskört keres. Állandó fizetés és hozamszázalék kikötésképen. Közv. titést megegyezés szerint honorál és ajánlatokat kér: „P 7492” alatt Haasenstein & Vogler, Wien.

MAGYAR LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR

RACK G. ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-UT 133/b.

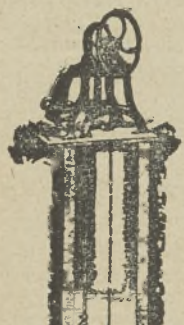
Telefon: 95—97. — Sürgőnyezim: Lánczkutgyár Budapest Thökölyut.

LÁNCZKUTAK

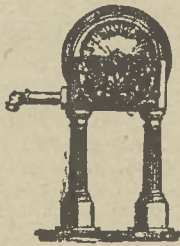
a legmodernebb javított szerkezettel, csövek rézből, láncz czinezett aczéből. — Gummi könnyen kicserélhető.

Minden mélységre alkalmas.

Nagy munkaképesség. Könnyű járás.

HUNGARIA
nyitott lánczkut

DIANA
zárt lánczkut

tejhűtőkés tejpgazdasági eszközök

kaphatók **Első magyar tejpgazdasági gép- és eszköz-gyár**

FUCHS és SCHLICHTER
Budapest, VI., Jász-utca 7

ARJEGYZEK
INGYEN és BÉRMENTVE

Wohanka-féle nyersolaj-motorok és lokomobilok

nem benzinnel hajtathatnak, tehát a pénzügyőri ellenőrzés, adómentes benzin kérvényezése stb. nem szükséges.

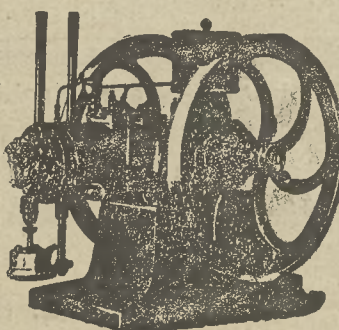
Üzemköltségek:

a motor nagyságához képest óránként és lóerőnként **2¹/₄—1¹/₂ fillér SZAVATOSSÁG** mellett. Rendkívül csendes és egyenletes járása, tehát minden üzemre alkalmasak. Nincsenek szelepek, sem gyújtócső, sem lámpa, tehát tűzveszély és robbanás kizárva.

»»»»» Kimerítő felvilágosítást ingyen és bérmentve ad

Wohanka és Társa

Budapest, VI., Váci-körut 76.
Hazai gyártmány.

Vétel és kölesön, új és egyszer használt

kar / telen kívüli

burgonya-
mag-
gabona-
faszén-
gyapju-

ZSÁK

kazal-
repeze-
behordási
rostaalj-
waggon-

PONYVA

NAGEL ADOLF

Budapest, Arany János-utca 10.

„HUNGARIA“ kettős kézi kéve-
kötelek favéggel, aratógép zsine-
gek, szőlőkötöző fonal, kötéláru,
zsák-zsineg, lópokróc.

Zsák- és ponyvagyar. Kölcsönintézet. Vétel,
eladás és cserélés.

Sürgönczim: Nagela Budapest. Vidéki telefon 35—92.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsik-
ból. Használt kocsik becsérél-
tetnek és átalakítások elfogad-
tatnak jutányos árak mellett.
Ugyszint mindenféle üzleti
és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Őszi vetésre

ajánljuk — a meddig a készlet
tart — az általánosan elterjedt

Diószegi óriási buzánkat,

mely számos gazda egybehangzó értesítése és a magyaróvári m. kir.
gazdasági akadémia növénytermelési kísérleti állomásnak több buzafajtá-
val végzett vetési kísérlete szerint úgy szemre, mint szalma-hozamra
nézve első helyen áll.

Diószegi Cukorgyár, Diószeg (Pozsonym.)

1900. évi párisi világkiállításon „GRAND PRIX“.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére,

50 év óta a legtöbb istállóban használatban
étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej ja-
vítására s a tejelés fokozására.

Egy doboz ára K 1.40, fél doboz 70 fillér.

Kwizda-féle

korneuburgi marhatáppor

csakis ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám.
VI., Andrásy-ut 26. szám.

Üzemképes

faszén-termelők

czimeik leadására kéretnek. — Levelezések alábbi
czimhez: Bernhard Pollak, Wien, IV/1., Brucknerstrasse 6.

75—76 kg.-os rendkívül bőven termő, korai érésű, fagyálló

Kolostor-rozs,

továbbá ugyancsak bőtermő, erős szalmájú, korán érő

Prof. Heinrich-rozs

75—76 kg. hl.-súlyu kapható vetőmagnak gondosan előkészítve
és legkorábbi tavaszi takarmányt szolgáltató

Szent Jánosnapi rozs

kitünő minőségben kapható, vevő zsákjaiban a tornyospálcza
vagy kisvárdai állomásra szállítva mm.-kint 20 korona árban,
míg a készlet tart. — Megkeresések

REIZMANN HERMAN gazdaságainak központi irodája, Kisvárdá
czimre intézendők.

Szalmát, zsuppot és szénát

vásárolok uradalmaktól nagyban legmagasabb áron. Gőz- és lójáratu
legujabb rendszerű préseimmel gyorsan felpréselem a megvett árut.

Eladási szándékot kérem egy levelezőlapon velem közölni.

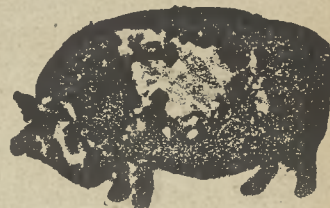
NYITRAI ANDOR

széna- és szalma-nagykereskedő, PÉCSETT.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és leg-
pontosabban eszkö-
zöltetnek, sovány,
ugy hizott állapot-
ban **URL REZSŐ**
sertésbizományos-
nál, Budapest, VIII.,
Népszínház-u. 22.
(Polgári serfözde

bérpalota). — Telefon: 97—05 Interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Arany érem

Szeged 1899

Arany érem

Budapest 1899

Arany érem

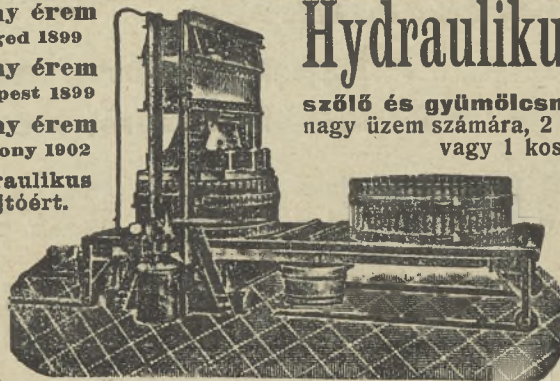
Pozsony 1902

hidraulikus

sajtóért.

Hydraulikus sajtók

szőlő és gyümölcsmust sajtólásra a
nagy üzem számára, 2 kítolható kosárral
vagy 1 kosárral.

Már igen tete-
mes számban
üzembe helyez-
tetett.

Gyártanak és
szállítanak jót-
állás mellett mint
különlegességet
a legujabb szer-
kezetben.

MAYFARTH PH. és TÁRSA, BÉCS, II/1.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejekorán kéretnek.

1182/I. 1908. szám.

A lugosi m. kir. államépítészeti hivataltól.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. Földmivelségi Minister ur 1908. évi július hó 17-én kelt
78339. számú rendeletével Lugoson, a selyemgombolyító-gyár telepén egy gubó-
raktárt és egy munkás hálóterem építését engedélyezvén, ezen munkák kivite-
lésének biztosítása céljából 1908. évi augusztus hó 14. napjának délelőtti 11
órájára a lugosi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt
ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

Ajánlat nemcsak az összes munkákra, hanem az egyes munkanemekre
külön is benyújtható.

A versenyezni óhajtok fehérvárnak, hogy a fentebbi munkálatok elvállá-
lására vonatkozó, a kiírási művelethez csatolt ajánlati minta szerint szabály-
szerűen kiállított, az ajánlati költségvetéssel felszerelt és pecséttel lezárt
sértetlen borítékban elhelyezett ajánlataikat közvetlenül, vagy posta útján a
kifizető nap délelőtti 10 órájáig a m. kir. államépítészeti hivatalhoz annyival
inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem
fognak vétetni.

Az ajánlat borítéka az ajánlati mintában közölt módon címezendő.

Az ajánlatban vagy ajánlati költségvetésben a vállalati végösszeg nem-
csak számokkal, hanem betűkkel is kiírandó.

Azon ajánlattevők, kik előzőleg a hivatallal üzleti összekötetésben nem
állottak, illetve előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességüket, illetve
megbízhatóságukat azon kereskedelemügyi és iparkamara bizonyítványára
igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Ha az ajánlattevő bejegyzett cég, tartozik a cégjegyzési kivonatot és a
hiteles címpéldányt is mellékelni.

Az ajánlatához az általános feltételekben előírt s az ajánlati költségvetés
végösszege 5%-ának megfelelő bántópenznek bármely állampénztárnál, illetve
adóhivatalnál történt letételt igazoló pénztári nyugta vagy annak közjegy-
zőileg hitelesített másolata csatolandó.

Az ajánlatához készpénzt vagy értékpapírt csatolni nem szabad.

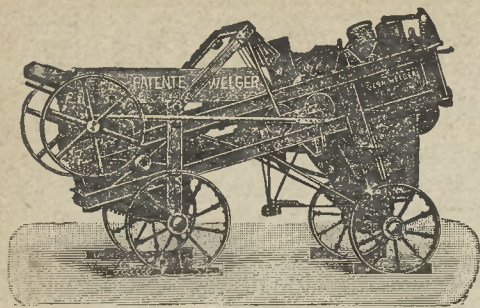
A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és vállalati fel-
tétel a m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban napon-
kint megtekinthetők.

Az ajánlati min'a ivenként 10 fillérért, az ajánlati költségvetés ivenként
1 koronáért ugyanott megszerezhető.

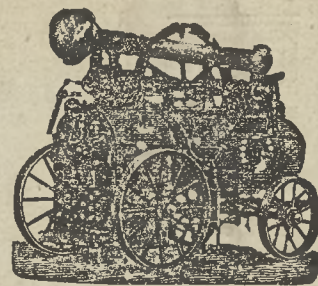
Lugos, 1908. évi július hó 22-én.

A magyar királyi államépítészeti hivatal.

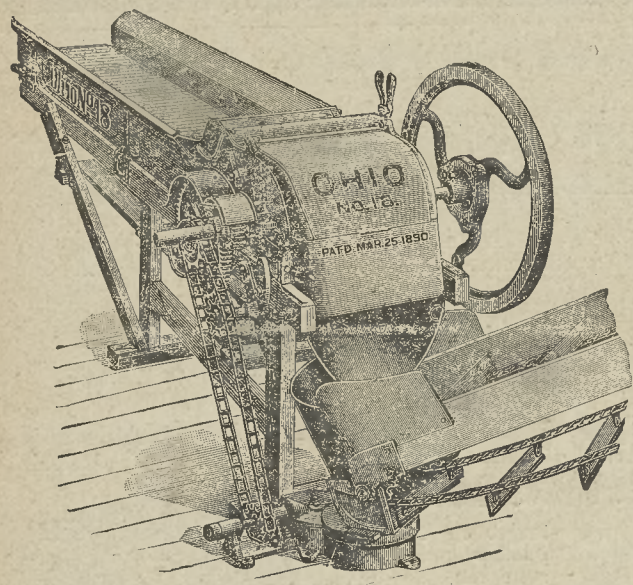
Krassó-Szörény megyei m. kir.
államépítészeti hivatal pecsét helye.

GÉPVÁSÁR

Ajánlható beszerzési források.

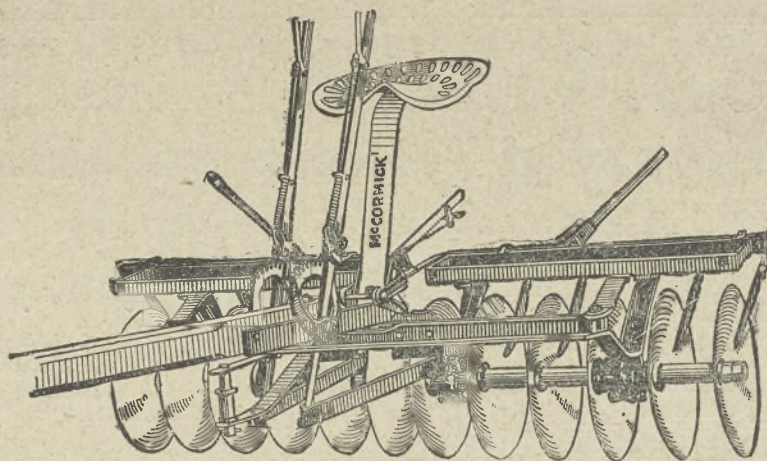
„OHIO“ EREDETI & AMERIKAI tengeriszár-tépő-

zöldtakarmányaprító és szalmaszeccskázógép
a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

Mc CORMICK tárcsásborona
tarlóhántásra,
vetőszántásra,
rögapritásra stb. stb.

a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

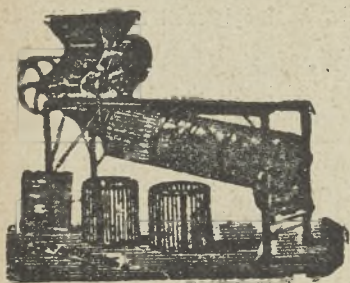

Mc CORMICK

Harvesting Machine Comp., Chicago U. S. A.

Igazgatósága és főraktára: Budapest, V., Alkotmány-utca 12.

J. E. KNECHT, igazgató.

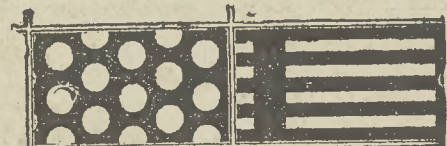
Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-
lyukasztó-gyár

BUDAPEST.

Ajánljuk TRIEURJEINKET
és OSZTÁLYOZÓ GÉPEIN-
KET gabona és hüvelyesek
tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden
fajta LEMÉZROSTA gőz-
eséplő gépek számára.

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE

szabadalmazott

TENGERISZÁRTÉPŐGÉP

az egyedüli és utolérhetlen szerkezet, mely a tengeriszárát legtökéletesebben tépi szét és így a zombolyázáshoz előkészíti takarmányozási czélokra.

!!! Szaktekintélyü gazdák által minden gazdaságban nélkülözhetlen gépnek kijelentve. !!!

1908. évi tökéletesített kivitelben
gyártja a szabadalom-tulajdonos

„NICHOLSON”

gépgyár részvénytársaság,
Budapest, Váci-út 17. sz.

Ismertetés, árjegyzék ingyen és bérmentve.

„Kühne“ mezőgazdasági gépgyár r.t. Mosonban.

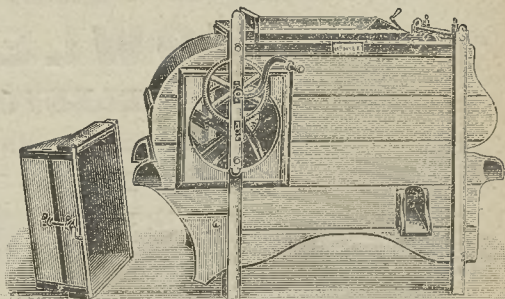
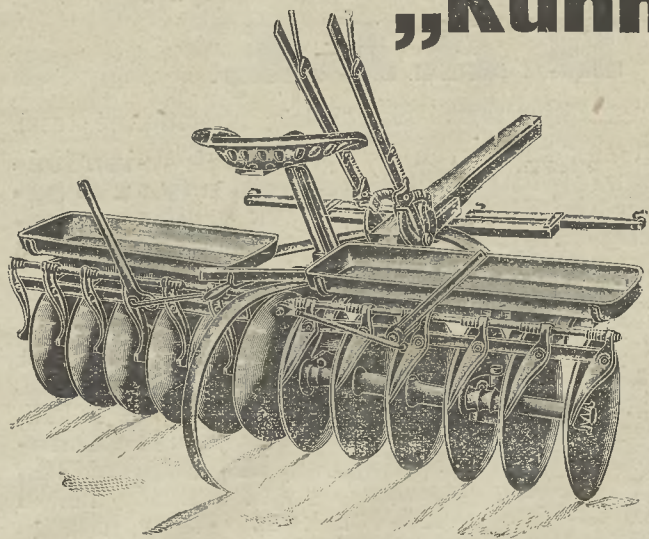
Főraktár: BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 57/a. sz.

Ajánlja legjobb kivitelű

járgányos cséplőkészleteit, gabonatisztító rostákat stb.

Tarlóhántásra:

**Tárcsás boroná-
kat, rugós, fogas
boronákat, három
és négyvasu ekéket.**

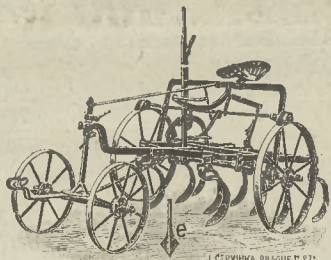

JOHANN ČERVINKA, PRAG II.

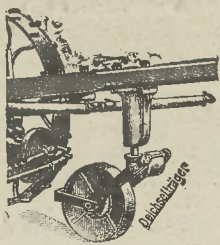
HAVLIČEKPLATZ No. 26.

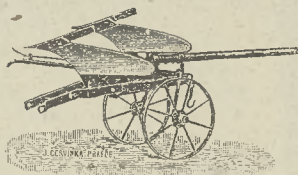
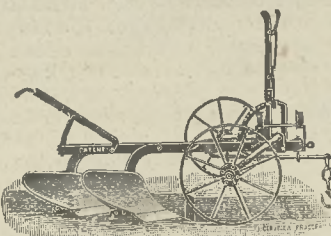
J. ČERVINKA, PRAGUE-II. 871

J. ČERVINKA, PRAGUE II. 871

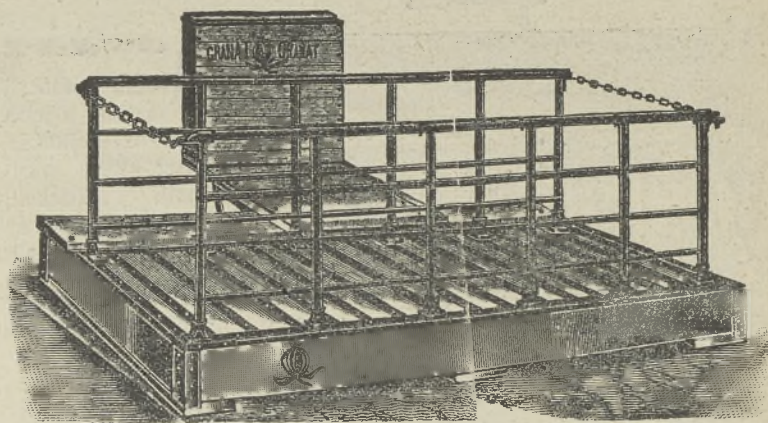

Preis 20 Kronen.

Offeriert als Spezialität die weltberühmten automatischen Schnecken-Trieure, vorzügliche massive Stahl-Kultivatoren mit amerikanischen in Oel gehärteten Stahl-federzinken, patentierte Deichselträger zu Mähmaschinen, wie überhaupt zu Maschinen mit schwerer Deichsel und 2-scharige Stahl-Pflüge, kippbar, mit Deichsel.

„GRANAT“ MÉRLEGGYÁR ZWARG ÉS RINGEISEN TESTVÉREK BUDAPESTEN.

Ajánlják mérleggyártmányaikat és pedig: egyensúly-, tizedes-, százados-élőállat- és hidmérlegeiket a legmegbízhatóbb és legolcsóbb kivitelben. — Gyár: III. ker., Szépvölgy- RINGEISEN TESTVÉREK V. ker., Hold- utcza 8. sz. Raktár: u'cza 21. sz.

A tarlóhántás Bächer könnyű négybarázdás hántóekéje
legcélzszerűbb Bächer könnyű hárombarázdás hántóekéje
eszközei: JOHNSTON tarlóhántó tárcsás boronája.

Legjobb acélananyag, csekély önsúly, kevés vonóerő, ideális munkateljesítmény.

Tessék ajánlatot kérni! Olesó árak!

BÄCHER RUDOLF

SPECZIÁLIS EKE ÉS TALAJ-
MŰVELŐ ESZKÖZÖK GYÁRA.

VEZÉRKÉPVISELET ÉS FŐRAKTÁR:

SZÜCS ZSIGMOND

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68.

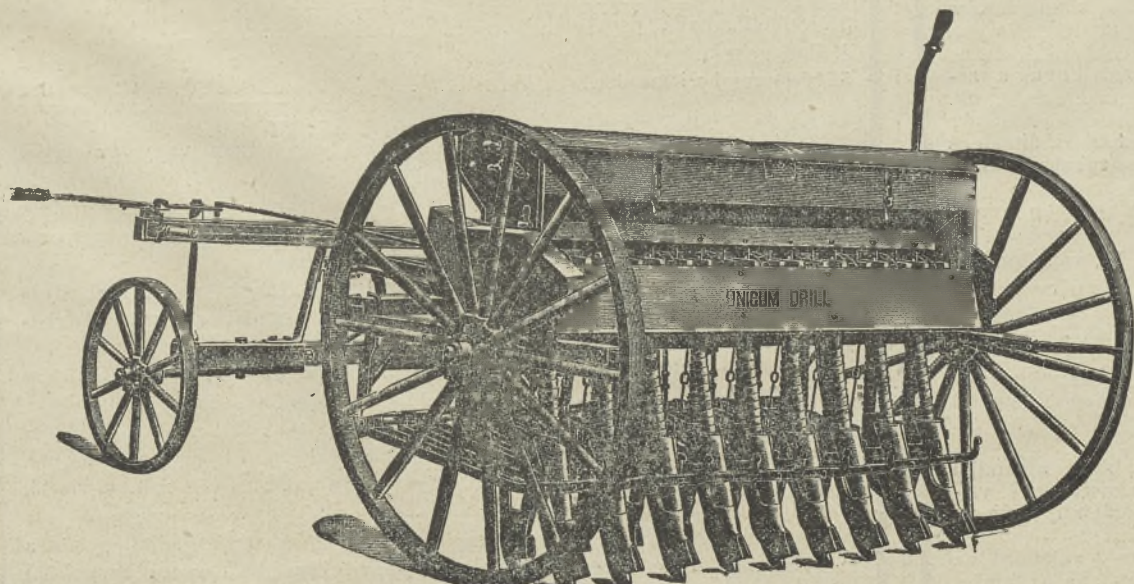
Az eredeti MELICHAR gyártmányu, páros sorszámu

„UNIKUM DRILL“

a jelenkor legtökéletesebb sorvetőgépe.

Utolérhetetlenül precíz vetés, hegynek-völgynek teljes egyforma, ideálisan tökéletes magelosztás, végtelen könnyű és biztos kormányzás, feltűnő csekély vonóerőszükséglet, szilárd kivitel, elsőrendű anyag, bámulatosan egyszerű szerkezet és könnyű kezelés ama jellegzetes tulajdonságok, melyeknek ezen sorvetőgép általános kedveltségét köszönheti. Több mint 32.000 darab használatban. Számítalan elsőrendű kitüntetés és sok száz elismerőlevél a világ minden részéből.

Ujabb speciálítások: műtrágyaszórógépek és műtrágyaszóróval kombinált sorvetőgépek. Különleges répavetőgépek és amerikai rendszerű kukoriczafészekberakók (a Hermann-féle művelésmódhoz). Chiliszórók a ezukorrépa feltrágyázásához.

MELICHAR FERENCZ

sorvető- és műtrágyaszórógépek gyára

Vezérképviselőt és főraktár:

Szücs Zsigmond
Budapest, VI., Nagymező-utcza 68.

Gőzekéket

gőz-utihengereket és gőz-utimozdonyokat

legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállítanak

JOHN FOWLER & Co.

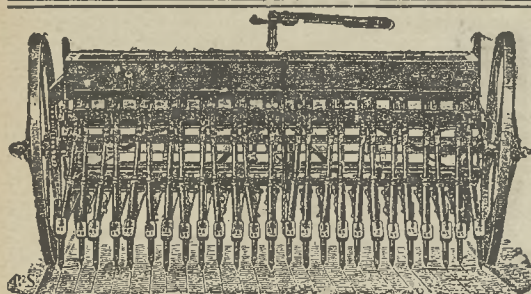
BUDAPEST—KELENFÖLD, vasút-állomás-szal szemben.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

TELEFON: 42-50.

PROPPER SAMU

MEZŐGAZDASÁGI GÉPRAKTÁRA
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 52.

Ajánlja mérsékelt árakon a jelen időnyre SACK RUDOLF elismert kütinő gyártmányait, aczélekeit, vasboronáit, könnyű és szilárd sorvetőgépeit,

szecskaavágó- és repavágó-gépeit kezi, járgány- és gőzhajtásra.

Elsőrendű biztonsági járgányait.

„WESTFALIA“ műtrágyaszóró-gépeit,

a jelenkor legjobb szerkezetű **takarmánypároló-készülékeit**

és minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

512/ál. szám
1908.

Ajánlati felhívás.

A komáromi m. kir. selyemfonódnál 11.602 korona 12 fillér összeggel létesítendő **selyemgubóráktár** építésének biztosítására a komáromi m. kir. államépítészeti hivatalnál **1908. évi augusztus hó 12-ik napján d. e. 10 órakor** versenytárgyalás tartatik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentjelölt építkezés elvállalására vonatkozó egy koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlataikat a költségvetéssel együtt, a bitűzött határidőig a komáromi m. kir. államépítészeti hivatal árlejtési bizottságának az alábbi minta szerint nyújtják be.

Az ajánlat borítékára a következő felírás alkalmazandó:

A m. kir. államépítészeti hivatalnak

Komáromban.

.....N. N.....ajánlata a .....

vonatkozólag.

Csatolva: bánatpénzül .....

Ajánlat.

Alulírott.....lakos a komáromi m. kir. államépítészeti hivatal.....számu hirdetményben közzétett és a komáromi m. kir. selyemfonódnál létesítendő selyemgubóráktár építési munkálataira vonatkozólag ajánlatot teszek a mellékelt költségvetés szerint 190... év.....hó.....-éig.....kor.....fillér, szóval:.....korona.....fillérért elvállalni és ezen kötelezettségemért a csatolt nyugta szerint a.....adóhivatalba befizetett 5%-éknyi.....kor.....fill. bánatpénzzel kezeskedem.

Az építkezésre vonatkozó műszaki műveleteket, valamint az általános feltételeket, különösen pedig a munkafeltételeket ismerem és azokat magamra kötelezőkül elfogadom.

Az építkezéshez hazai munkaerőt és anyagokat fogok igénybe venni.
Kelt.....190...évi.....hó.....-én.

N. N., vállalkozó.

Ajánlat nemcsak az összes, hanem az egyes munkanemekre külön-külön is nyújtható be.

A később beérkezett, vagy távirati ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni, ugyancsak a %-os ajánlatok sem.

A bánatpénzül a megajánlott összeg 5%-ának megfelelő készpénz vagy bánatpénzül vagy biztosítékkul elfogadható értékpapiroknak az adóhivatalnál történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

Az ajánlatához egy költségvetés csatolandó.

Azon ajánlattevők, kik a komáromi m. kir. államépítészeti hivattal még vállalati összeköttetésben nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, vállalati képességüket és megbízhatóságukat az illető kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni tartoznak.

A vonatkozó műszaki műveletek (esetleg költségvetés), valamint az általános feltételek a komáromi m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők, esetleg megszerezhetők.

Komárom, 1908. évi július hó 23-án.

M. kir. államépítészeti hivatal.

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga a

KÁLI,

a melynek hiánya teljes termések elérését lehetetlenné teszi.

Különösen sok kálira van szükségük a **kapásnövényeknek, herféléknek és réteknek, úgy az árpa-nak és szőlőnek.** Különösen szegények káliban a **homok- és tőzeg-talajok** és feltétlen szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a phosphorsav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését. A mi viszonyaink között leginkább a 40% **kálisó** bir jelentőséggel, miután abban a tiszta kálit, vagyis a kiló százalékát a kisebb szállítási költség miatt legolcsóbban vásárolhatjuk. — A káli-trágyák alkalmazásáról a **Kálisyndikátus mezőgazdasági tájékoztató** irodája: **Budapest, IX., Üllői-ut 36., József-körút sarok,** díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat **díjtalanul** rendelkezésükre bocsátja.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. **Biztosítéki alap:** Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . . . 1,970.340.— kor.
Tartalékok . . . . . 764.760.15 "

Összesen: 2,735.104.16 kor

1901. évi fölösleg 90.349.— kor. 1904. évi fölösleg 72.438.23 kor
1902. " " 59.732.26 " 1905. " " 61.730.60
1903. " " 109.331.73 " 1906. " " 39.243.65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módzatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjazányukban része sülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

611/Á. 1908. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszter ur 1908. évi július hó 17-én 78639. szám alatt kelt rendeletével Mohácson egy gubóráktár és egy munkásétkező épület munkáinak végrehajtását **22.336 korona 36 fillér összeg erejéig engedélyezvén,** ezek végrehajtásának biztosítása céljából zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

Az engedélyezett költségösszeg munkanemek szerint a következőképpen oszlik meg.

I. GUBÓRAKTÁR:

1. Föld- és kőműves-munka	5211 K 38 f.
2. Ácsmunka	3480 " 11 "
3. Tetőfedőmunka	1264 " 51 "
4. Bádógosmunka	349 " 96 "
5. Mesteremberi munka	1296 " 16 "

II. MUNKÁSÉTKEZŐ:

1. Föld- és kőműves-munka	3933 K 67 f.
2. Ácsmunka	3743 " 89 "
3. Tetőfedőmunka	1777 " 24 "
4. Bádógosmunka	453 " 84 "
5. Mesteremberi munka	825 " 60 "
Összesen	22336 K 36 f.

Ajánlatok tehetők az összes munkákra együttesen vagy az egyes munkanemek szerint külön-külön.

Csakis a szabályszerűen és az ajánlati mintának megfelelően kiállított, pecséttel elzárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Az ajánlatok 1908. évi augusztus hó 12-ik napjának délelőtti 9 órájáig a pécsi m. kir. államépítészeti hivatalnál (Mária-utca 13. szám) nyújtandók be.

Bánatpénzül készpénzben vagy biztosítékképes értékpapirokban az ajánlati költségösszeg 5%, bármely m. kir. adóhivatalnál tehető le.

A versenytárgyalás a pécsi m. kir. államépítészeti hivatalnál 1908. évi augusztus hó 12-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni és ugyanott fognak az ajánlatok felbontatni, melyben az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

A kiírt munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és ajánlati minta a pécsi m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Pécsen, 1908. évi július hó 23-ik napján.

M. kir. államépítészeti hivatal.